Н А Р Е Д Б А

№ …….

за придобиване на квалификация по професията

„ОФОРМЛЕНИЕ НА СЦЕНИЧНА СРЕДА (ТЕАТРАЛЕН, КИНО И ТЕЛЕВИЗИОНЕН ДЕКОР, ХУДОЖЕСТВЕНО ОСВЕТЛЕНИЕ ЗА ТЕАТЪР, КИНО И ТЕЛЕВИЗИЯ, ТЕАТРАЛЕН, КИНОТЕЛЕВИЗИОНЕН ГРИМ И ПЕРУКИ, ТЕАТРАЛНА КУКЛА, СЦЕНИЧЕН КОСТЮМ)“

Раздел I
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. С тази наредба се определя държавният образователен стандарт (ДОС) за придобиването на квалификация по професия код 021504 „Оформление на сценична среда (театрален, кино и телевизионен декор, художествено осветление за театър, кино и телевизия, театрален, кинотелевизионен грим и перуки, театрална кукла, сценичен костюм)“ от област на образование „Изкуства“ и професионално направление код 0215 „Музикални и сценични изкуства“ съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение.

Чл. 2. Държавният образователен стандарт за придобиването на квалификация по професия код 021504 „Оформление на сценична среда (театрален, кино и телевизионен декор, художествено осветление за театър, кино и телевизия, театрален, кинотелевизионен грим и перуки, театрална кукла, сценичен костюм)“ съгласно приложението към тази наредба определя изискванията за придобиването на трета степен на професионална квалификация по професията, както и за достигане на отделни единици резултати от ученето.

Чл. 3. Въз основа на ДОС по чл. 1 и рамковите програми по чл. 10, ал. 3, т. 2, 3 и 5 от Закона за професионалното образование и обучение се разработват типови учебни планове за ученици, учебни планове за лица, навършили 16 години, и учебни програми за обучението по професията.

ПРОЕКТ

Раздел II

СЪДЪРЖАНИЕ НА ДЪРЖАВНИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЕН СТАНДАРТ

Чл. 4. (1) Държавният образователен стандарт по чл. 1 определя изискванията към кандидатите, описанието на професията, единиците резултати от учене за придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията, критериите и средствата за оценяване на всяка единица резултат от учене, изискванията към материалната база и изискванията към обучаващите.

(2) Държавният образователен стандарт за придобиване на квалификация по професията включва общата, отрасловата и специфичната професионална подготовка с необходимите професионални компетентности, които гарантират на обучаемия възможността за упражняване на професията след завършване на обучението.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Учебните планове и учебните програми по чл. 3, разработени въз основа на тази наредба, започват да се прилагат от учебната 2026 – 2027 г. за учениците, които постъпват в VIII клас в училищното професионално образование и обучение, а за лица, навършили 16 години – от 1 януари 2026 г.

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 22, ал. 6, във връзка с ал. 2, т. 6 от Закона за предучилищното и училищното образование.

КРАСИМИР ВЪЛЧЕВ

Министър на образованието и науката

ПРОЕКТ

Приложение към чл. 2

ДЪРЖАВЕН ОБРАЗОВАТЕЛЕН СТАНДАРТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИЯТА „ОФОРМЛЕНИЕ НА СЦЕНИЧНА СРЕДА“

Професионално направление:					
Код: 0215	**Музикални и сценични изкуства**				
Професия					
Код: 021504	**Оформление на сценична среда (театрален, кино и телевизионен декор, художествено осветление за театър, кино и телевизия, театрален, кинотелевизионен грим и перуки, театрална кукла, сценичен костюм)**				
Степени на професионална квалификация		**-**	**-**	**III**	**-**
Ниво по Национална квалификационна рамка (НКР)		**-**	**-**	**4**	**-**
Ниво по Европейска квалификационна рамка (ЕКР)		**-**	**-**	**4**	**-**

ПРОЕКТ

1. Изисквания към кандидатите

1.1. Изисквания към кандидатите за входящо минимално образователно и/или входящо квалификационно равнище за придобиване на степен на професионална квалификация съгласно Закона за професионалното образование и обучение.

За придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията „Оформление на сценична среда (театрален, кино и телевизионен декор, художествено осветление за театър, кино и телевизия, театрален, кинотелевизионен грим и перуки, театрална кукла, сценичен костюм)“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение, утвърден от министъра на образованието и науката със Заповед № РД09-2230 от 09.08.2024 г., изискванията за входящото минимално образователно равнище към кандидатите са:

1.1.1. За придобиване на трета степен на професионална квалификация

- за ученици - завършено основно образование;
- за лица, навършили 16 години - придобито право за явяване на държавни зрелостни изпити или завършено средно образование.

1.2. Здравословното състояние на кандидата се удостоверява с медицински документ, доказващ, че професията, по която желае да се обучава, не му е противопоказна.

2. Описание на професията

Лицата с придобита трета степен на професионална квалификация по професията „Оформление на сценична среда (театрален, кино и телевизионен декор, художествено осветление за театър, кино и телевизия, театрален, кинотелевизионен грим и перуки, театрална кукла, сценичен костюм)“ проектират, създават и обработват продукти, свързани с оформлението но сценичната среда в процеса на реализацията на театрална, кино или телевизионна продукция.

Професионалната дейност изисква планиране на процеса на реализация на проекти, избор на подходящи материали, избор на подходящи инструменти и оборудване, изпълнение на проекта и интегрирането му в сценичен продукт .

Професията се упражнява основно в ателиета, студиа, кино- центрове, театри и телевизионни продукции, оборудвани с необходимата специализирана техника и инструменти.

Работната среда е строго организирана и често изисква съвместна работа с разнообразни специалисти – режисьори, сценографи, специалисти завеждащи постановъчната част в медиите, специалисти от различните изпълнителски ателиета , сценични работници.

Изисква се добра организация на работата, спазването на срокове, притежание на отлични умения за работа в екип, умения за представяне и защитаване с аргументи на творчески идеи и проекти.

Професионалната дейност предполага стриктно спазване на актуалните стандарти за срокове, качество, безопасност, както и отговорност за визуалната яснота, техническата съвместимост и адаптивността на създаваните продукти. Наред с това се изискват умения за рисуване, познаване на принципите на перспективата и композицията, пространствено

ПРОЕКТ

мислене, развито въображение, творческо мислене и способност за генериране на оригинални идеи.

Професионалните задължения включват активно участие в реални екипни проекти с поемане на отговорности, свързани с координацията и контрола на отделни етапи от работата на други участници.

Професията изисква естетически усет, способност за концентрация, аналитично и визуално мислене, внимание към детайла, както и умения за прилагане на алгоритмични и технически решения. Необходима е възможност за трансформиране на визуални изображения от един формат в друг, както и мотивация за непрекъснато усъвършенстване в съответствие с развитието на дигиталните технологии и визуалните медии. Изискват се висока степен на самодисциплина, култура в областта на визуалните изкуства, естетическо чувство, внимание към детайла и стремеж към непрекъснато усъвършенстване.

2.1.1. Придобилият трета степен на професионална квалификация „Оформление на сценична среда - театрален, кино и телевизионен декор“ отговаря за създаването на декори и реквизит като основен компонент от сценичните решения за театрални, кино, телевизионни продукции, както и за всички сценични медии. Сценичният декор и реквизит са важна въздействаща част от режисьорските и сценографските решения.

Професионалната дейност изисква планиране на технологичните етапи за изпълнение на проекти, избор на подходящи материали, разчет на необходимите материали и инструменти, организирането на производството и изпълнението на зададения проект; изискват се познания за сценичното пространство, сценичната техника. Специалистът познава производствения постановъчен цикъл и притежава умения за изграждане на форми с средствата на светлосянката, цветове, релефи, работи с работни скици и чертежи. Той следва да притежава познания за човешкото тяло и пропорции, да прилага композиционни решения.

2.1.2. Придобилият трета степен на професионална квалификация „Оформление на сценична среда - художествено осветление за театър, кино и телевизия“ създава визуални комуникационни решения за художествено осветление на сценични пространства в театър, опера, кино, телевизия и концерти. Това е осветление, което не просто осветява сцената, а създава настроение, атмосфера и драматургичен ефект. Използват се техники като контра жур, странично осветление, цветови преходи. Основната цел на неговата дейност е постигането на ясно визуално въздействие върху публиката, съчетавайки творческо пресъздаване на сценичното пространство и отлично познаване на нужните технически средства. Работата обхваща както творческия процес по генериране на иновативни идеи, така и цялостното техническо изпълнение – от идейна скица до крайна реализация.

2.1.3. Придобилият трета степен на професионална квалификация **„**Оформление на сценична среда - театрален, кинотелевизионен грим и перуки“ има възможност да се реализира като специалист в областта на гримьоро - перукерското изкуство с възможност за реализация в целия ареал на приложимост на професията.

В професионалната си дейност използва специализирани материали за грим и инструменти за перукерство, както компютърна техника и графични устройства.

Необходима е и висока степен на самодисциплина, визуална култура, естетическо чувство, внимание към детайла и стремеж към непрекъснато усъвършенстване.

2.1.4. Придобилият трета степен на професионална квалификация „Оформление на сценична среда - театрална кукла“ отговаря за конструирането и изработването на театрална

ПРОЕКТ

кукла за куклено-театрално представление. Основна цел на неговата дейност е създаването на куклите за куклена сцена„ които могат да бъдат съзнателно манипулирани от актьора кукловод. Неговите умения и подготовка стават възможни чрез усвояване на сложно организирана система от познания, позволяваща създаването на контролирани промени и трансформации по време на действие. Той умее да проектира, конструира и залага в куклите и декора механизми и конструкции, изразяващи специфично куклени действия„ които пораждат у зрителя реалистични представи за човешки емоции, конфликти и внушения.

Посредством театралната кукла режисьорите и сценографите на представлението представят сюжета и повествованието на куклено-театралната пиеса. Това поставя пред театралната кукла високи изисквания по отношение на качеството и съответствие с сценографския проект.

2.1.5. Придобилият трета степен на професионална квалификация **„**Оформление на сценична среда - сценичен костюм“ отговаря за създаването на сценичните костюми. Основната цел на неговата дейност е реализирането на характерни, стилово съвместими сценични костюми, които да отговарят на сценографските проекти и режисьорските изисквания за постигането на ясно визуално въздействие върху аудиторията чрез правилно съчетаване на материи и цветове в сценичния костюм. Той участва в разработването на разнообразни в жанрово отношение костюми - за кино, телевизия и различните сценични изкуства - балет, опера, драматургични спектакли, мюзикъли и др. Работата обхваща както творческия процес по приемане на сценографските проекти и идеи, така и цялостното техническо изпълнение – от идейна скица до крайна реализация.

Професията се упражнява основно в театрални, кино или телевизионни ателиета, с преобладаваща работа с машини и техники. Характерна е необходимостта от спазване на стриктни срокове, както и синхронна работа с останалите ателиета, и съчетаването на индивидуална креативност с екипна работа.

3. Единици резултати от ученето (ЕРУ) за придобиване на трета степен на професионална квалификация по професията

Степен на профес ио- нал на квалифи - кация	Ни во по НКР / ЕКР	Номер на ЕРУ и вид професионална подготовка (ПП)																																
		ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 6	ЕРУ 7	ЕРУ 8	ЕРУ 9	ЕРУ 10	ЕРУ 11	ЕРУ 12	ЕРУ 13	ЕРУ 14	ЕРУ 15	ЕРУ 16	ЕРУ 17	ЕРУ 18	ЕРУ 19	ЕРУ 20	ЕРУ 21	ЕРУ 22	ЕРУ 23	ЕРУ 24	ЕРУ 25	ЕРУ 26	ЕРУ 27	ЕРУ 28	ЕРУ 29	ЕРУ 30	ЕРУ 31	ЕРУ 32
		Обща ПП		Отрасловa ПП	Специфична ПП																													
III		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

3.1. Списък на Единиците резултати от ученето по видове професионална

ПРОЕКТ

подготовка

В рамките на професия „Оформление на сценична среда (театрален, кино и телевизионен декор, художествено осветление за театър, кино и телевизия, театрален, кинотелевизионен грим и перуки, театрална кукла, сценичен костюм)“ обучението ще се осъществява по видове специализирана професионална подготовка, като след усвояването на разписаните за всеки вид специализирана професионална подготовка Единици резултати от ученето, обучаемите лица ще придобиват степен на професионална квалификация.

ЕРУ по обща професионална подготовка - единна за всички професионални направления от Списъка на професиите за професионално образование и обучение

ЕРУ 1. Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда

ЕРУ 2. Икономика и предприемачество

ЕРУ по отраслова професионална подготовка - единна за професиите от професионално направление „ Музикални и сценични изкуства“

ЕРУ 3. История на музиката/ танца/ театъра/ изкуството

ЕРУ по специфична професионална подготовка по професията „Оформление на сценична среда“ (театрален, кино и телевизионен декор, художествено осветление за театър, кино и телевизия, театрален, кинотелевизионен грим и перуки, театрална кукла, сценичен костюм), валидни за всички видове специализирана подготовка по професията

ЕРУ 4. Основи на визуалната композиция и формообразуване

ЕРУ 5. Материалознание, техника и технологии

ЕРУ 6. Съвременно сценично пространство, механизация и развитието им през вековете

ЕРУ 7. Компютърна графика

ЕРУ по специализирана професионална подготовка „Театрален, кино и телевизионен декор“

ЕРУ 8. Имитационни техники

ЕРУ 9. Мека кулиса, твърда кулиса

ЕРУ 10. Работа с текстилни материали

ЕРУ 11. Обемни бутафорни форми, театрален реквизит и аксесоар

ЕРУ 12. Изработване и презентиране на част от декор, костюм, бутафория

ЕРУ по специализирана професионална подготовка „Художествено осветление за театър, кино и телевизия“

ЕРУ 13. Художествено изграждане на светлина

ЕРУ 14. Основи на електротехниката

ЕРУ 15. Осветителна техника за театър, кино и телевизия

ПРОЕКТ

ЕРУ 16. Разработване на концепция и изграждане на осветителни и озвучителни картини за спектакли

ЕРУ 17. Създаване на осветителна партитура (презентиране и защита на проект)

ЕРУ по специализирана професионална подготовка „Театрален, кинотелевизионен грим и перуки“

ЕРУ 18. Основни принципи при грима и перукерството. Стилизиране и поддръжка на коса. Лицево окосмяване.

ЕРУ 19. Проектиране на грим и прическа

ЕРУ 20. Изработка и проби на различни видове перуки, треси, тупета

ЕРУ 21. Специални ефекти (SFX)

ЕРУ 22. Аксесоар към грима и прическата чрез различни технологии

ЕРУ по специализирана професионална подготовка „Театрална кукла“

ЕРУ 23. Въведение в историята, произхода и развитието на театралната кукла

ЕРУ 24. Конструиране на куклата

ЕРУ 25. Овладяване на различни техники за скулптиране и моделиране

ЕРУ 26. Техники на работа с мек и твърд материал /дунапрен, стиропор/

ЕРУ 27. Реализация на сценичен продукт

ЕРУ по специализирана професионална подготовка „Сценичен костюм“

ЕРУ 28. Историческо развитие на костюмите, жанрово, функционално разнообразие

ЕРУ 29. Изработване на мъжки или дамски корсет, сценични костюми с кринолини, паниета, поддържащи конструкции и мъжки видове панталони

ЕРУ 30. Твърди и меки пластични орнаменти

ЕРУ 31. Оборудване на шивашко ателие

ЕРУ 32. Характерен сценичен костюм, обвързан с драматургично произведение

3.2. Описание на единиците резултати от ученето за професията „Оформление на сценична среда“

3.2.1. Обща професионална подготовка по професията „Оформление на сценична среда“

ЕРУ № 1	**Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда**
Резултат от учене 1.1	Спазва хигиенните норми и здравословните и безопасни условия на труд (ЗБУТ) на работното място
Знания	● Познава основните нормативни актове за здравословни и

ПРОЕКТ

	безопасни условия на труд ● Обяснява възможните професионални и здравни рискове на работното място и причините за тяхното възникване ● Разяснява основните правила при оказването на първа помощ при трудови злополуки ● Изброява основните видове лични предпазни средства и техните функции ● Познава видовете защитни приспособления и средства за сигнализация и маркировка за осигуряване на ЗБУТ ● Изброява правилата за работа при аварии и аварийни ситуации
Умения	● Прилага мерки за безопасност на работното място ● Спазва хигиенните норми на работното място ● Прилага инструкции за безопасна работа ● Реагира правилно при аварийни ситуации
Компетентности	● Спазва стриктно мерките за безопасност при изпълнение на различните трудови дейности
Резултат от учене 1.2	Осъществява превантивна дейност за опазване на околната среда
Знания	● Познава нормативни актове, свързани с опазването на околната среда и ЗБУТ ● Познава трудово-правните норми, свързани със ЗБУТ ● Разяснява общите изисквания за осигуряване на ЗБУТ съобразно спецификата на провежданата дейност и изискванията на техническото, технологичното и социално развитие с цел защита на живота, здравето и работоспособността на работещите
Умения	● Търси информация за устойчиви практики, приложими в конкретната професионална дейност ● Изпълнява дейности по събиране и съхраняване на опасни продукти, излезли от употреба уреди и консумативи съобразно правилата за рециклиране ● Използва технологии и материали, щадящи околната среда ● Спазва практики за пестене на вода, енергия и други ресурси на работното място
Компетентности	● Правилно обработва отпадъците на работното място съобразно изискванията за сортиране ● Вярно и точно разпознава замърсяващи фактори на работното място и съдейства за ограничаване на въздействието им ● Следва утвърдените правила и изисквания за опазване на околната среда
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: ● Владее теоретични знания за: - хигиенните норми - здравословните и безопасни условия на труд на работното място

ПРОЕКТ

	- овладяването на аварийни ситуации и оказването на първа помощ - превантивната дейност за опазване на околната среда Част по практика на професията: ● Избира своевременно най-адекватния тип поведение при зададената рискова ситуация ● Вярно и точно определя необходимите действия за оказване на първа помощ
Средства за оценяване	Част по теория: ● Писмен изпит Част по практика: ● Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 2	**Икономика и предприемачество**
Резултат от учене 2.1	Познава основите на пазарната икономика
Знания	● Познава основни икономически понятия - търсене, предлагане, пазар, конкуренция, цена ● Познава ролята на държавата в икономиката - данъци, бюджет, регулации ● Обяснява дейността на организацията в контекста на основни икономически принципи и понятия ● Разяснява основни понятия във финансите - приходи, разходи, печалба, инвестиции ● Разбира значението на социалната и екологичната отговорност при ръководене на бизнес
Умения	● Използва основни икономически понятия като търсене, предлагане, пазар, конкуренция и цена при изпълнение на професионалните си задачи ● Отчита значението на основните финансови показатели като приходи, разходи, печалба и инвестиции
Компетентности	● Прилага правилата и изискванията, свързани с ролята на държавата в икономиката, включително данъци, бюджет и регулации, в рамките на работната среда и своите професионални ангажименти
Резултат от учене 2.2	Познава основите на предприемачеството
Знания	● Познава същността и ролята на предприемачеството в икономиката ● Изрежда основните стъпки при стартиране на бизнес, включително генериране на идея, пазарно проучване, изготвяне на бизнес план ● Изброява видовете фирми и организационно-правни форми на

ПРОЕКТ

	стопанска дейност
Умения	● Разграничава видовете фирми и организационно-правните форми на стопанска дейност ● Прилага знания за предприемачеството в работната си среда
Компетентности	● Идентифицира успешни практически примери за управление на бизнес начинания ● Предлага решения за подобряване на дейността в съответствие с технологичните и организационните изисквания ● Представя идеи и предложения пред клиенти, инвеститори или партньори, като аргументира решенията си
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: ● Владее основните теоретични знания и понятия в областта на икономиката ● Владее основните теоретични постановки в областта на предприемачеството Част по практика на професията: ● Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на описания проблем в зададения казус ● Участва в разработването на бизнес план на фирмата според изискванията на предварително дефинираното задание
Средства за оценяване	Част по теория: ● Писмен изпит Част по практика: ● Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

3.2.2. Отраслова професионална подготовка - единна за професиите от професионално направление „ Музикални и сценични изкуства“

ЕРУ 3	**История на музиката/ танца/ театъра/ изкуството**
Резултат от учене 3.1	Познава световната музикална история
Знания	• Дефинира теоретични понятия, свързани с исторически епохи, стилови направления, тенденции, течения, творчество и живот на композиторите в контекста на световната музикална история • Разпознава развитието на музикалното изкуство в исторически план и да го осъзнава като част от световния исторически процес • Разпознава автори и техните творби
Умения	• Борави с информация за епохите, направленията, тенденциите и стиловете в музикалното изкуство, както и съдържанието, стиловите особености, изразните средства и начините за използването им в музикалните произведения от различните епохи • Анализира определена творба с характерната терминология и

ПРОЕКТ

	изразни средства • Различава музикалните форми и структури, разпознава и прави анализ на творбите на автори, представители на различни епохи, стилове и направления в музикалното изкуство
Компетентности	• Ориентира се в стилистичните и жанровите промени в хода на историческото развитие на музиката, като описва етапите в историческото развитие на световната музикална култура • Анализира музика в контекста на историческото развитие на музикалното изкуство (епохи, направления, тенденции и стилове) • Описва изразните средства и начините за използването им в музикалните произведения от различните епохи
Резултат от учене 3.2	Познава историята на българския музикален фолклор
Знания	• Дефинира теоретични понятия, свързани с видовете народни песни и танци, обичайно-обредни практики, както и с метроритмичните и мелодични особености на българския музикален фолклор • Разпознава устройството и приложението на основните български народни инструменти, характерните особености на музикално-фолклорните диалекти и стилове • Разпознава емблематични фолклорни изпълнители и творци и познава историческите сборници със събран фолклорен материал като източник на културна и музикална информация
Умения	• Разбира произхода, смисъла и културното значение на народните обреди и песните в исторически и социален контекст • Идентифицира мелодичните и метроритмичните особености на вокални, инструментални и танцови образци от различните фолклорни диалекти • Разграничава тембрите на отделните народни инструменти • Анализира обредния комплекс, функциите на народните песни и тяхното приложение в миналото • Идентифицира стиловите характеристики на емблематични изпълнители и групи, както и регионални различия в изпълнителската традиция
Компетентности	• Работи с основните понятия на фолклористиката и разбира музикалното наследство като част от националната култура • Възпроизвежда метричните и ладовите особености на българския музикален фолклор, орнаментация и ритмична структура на песните • Изпълнява, анализира и записва различните музикално-фолклорни образци с внимание към точност и автентичност • Разбира българската фолклорна култура в нейната цялост • Прилага знанията си по отношение на обреди, ритъм, лад, инструментариум, хора, стил на изпълнение и известни

ПРОЕКТ

	изпълнители
Резултат от учене 3.3	Познава световната история на танцовото изкуство
Знания	• Дефинира различни епохи в развитието на танца • Описва характерни особености на жанровото деление • Познава разликите в националните специфики на танцовото изкуство • Познава развитието на танцовото изкуство до края на 20 век
Умения	• Умее да съпоставя развитието на различните епохи • Разпознава стиловите различия на отделните националности
Компетентности	• Разграничава естетиката на различните епохи • Разграничава стиловите различия на отделните националности
Резултат от учене 3.4	Познава историята на танцовото изкуство в България
Знания	• Познава историята на българското танцово изкуство • Познава творческите търсения на изявени творци на българското танцово изкуство • Описва етапите на развитие на танцовото изкуство в България
Умения	• Прави сравнителен анализ между естетиката в различните периоди от историята • Съпоставя стилистичните особености на жанровете
Компетентности	• Самостоятелно определя творците на дадени произведения • Самостоятелно развива теми за хронологичното развитие на танцовото изкуство
Резултат от учене 3.5	Познава историческото развитие на театъра
Знания	• Описва основните етапи от историческото развитие на театъра • Разпознава жанрове, стилове и форми в театралното изкуство • Познава водещи драматурзи, течения и културни контексти • Обяснява влиянието на обществени и културни фактори върху развитието на театъра
Умения	• Анализира драматургичен текст, като открива теми, мотиви, конфликти и характерни черти на героите • Сравнява различни драматургични произведения по време, стил или проблематика • Интерпретира драматургични решения и послания в контекста на историческото развитие на театъра • Прилага знания за театрални направления при анализа на конкретен текст • Формулира аргументирана позиция за естетическата и социалната стойност на дадено произведение
Компетентности	• Оценява художествената стойност и културното значение на драматургични произведения • Аргументира мнението си с примери от текста и исторически контекст • Свързва развитието на театъра с по-широки културни и обществени процеси

ПРОЕКТ

	• Създава собствен интерпретативен прочит или кратък драматургичен текст, демонстрирайки разбиране за структура и драматургична логика • Сътрудничи в групова работа (анализ, дискусия, сценично представяне), показвайки комуникативна и социална компетентност
Резултат от учене 3.6	Познава етапите и стиловете в история на изкуството
Знания	• Дефинира периодите на развитие в историята на изкуството • Разграничава различните стилове • Дефинира характерните особености на различните периоди • Разбира връзката на историческите периоди и периодите в историята на изкуството
Умения	• Идентифицира различните периоди • Описва характерните особености на периодите • Описва последователността в развитие на изкуството
Компетентности	• Познава развитието на изкуството в исторически план /тенденции, идейно-стилистични особености, водещи школи/
Резултат от учене 3.7	Разпознава автори и творби в историята на изкуството
Знания	• Познава главните представители на различните школи и епохи • Разпознава творбите на отделните автори • Описва влиянието на различните творци върху развитието на изкуството
Умения	• Описва творчеството на изтъкнати представители на различни периоди от историята на изкуството • Сравнява различни творци
Компетентности	• Характеризира творчеството на изтъкнати представители на различни периоди от историята на изкуството
Критерии за оценяване на ЕРУ	**За професия „Оформление на сценична среда (театрален, кино и телевизионен декор, художествено осветление за театър, кино и телевизия, театрален, кинотелевизионен грим и перуки, театрална кукла, сценичен костюм)но пеене, поп и джаз пеене)“** Част по теория на професията: • Познава и различава творчеството на композитори от различни исторически периоди и национални музикални школи • Познава видовете народни песни и танци, обичайно-обредни практики, метроритмичните и мелодични особености на българския музикален фолклор Част по практика на професията: • Разпознава слухово произведения от творчеството на композитори от различни исторически периоди и национални музикални школи

ПРОЕКТ

	• Възпроизвежда метричните и ладовите особености на българския музикален фолклор **За професия „Танцово изкуство (класически танц, български народни танци, модерен танц)“** Част по теория на професията: • Владее основните исторически знания в областта на танцовото изкуство Част по практика на професията: • Вярно и точно определя границата на различните периоди Може да пресъздаде характера и стила на танца в различните епохи **За професия „Актьорство (драматичен театър, куклен театър, пантомима/невербален театър)“** Част по теория на професията: • Разпознава основните периоди в развитието на театъра (античен, средновековен, ренесансов, класически, модернистичен и съвременен) • Описва характерните особености на всеки исторически етап • Обяснява връзката между театъра и социално-културния контекст на епохата Част по практика на професията: • Прилага знанията за театрални епохи при анализ на сцена или роля • Демонстрира разбиране за стиловите особености на дадена историческа форма • Интерпретира текст или ситуация, съобразно естетиката на конкретната епоха **За професия Оформление на сценична среда (театрален, кино и телевизионен декор, художествено осветление за театър, кино и телевизия, театрален, кинотелевизионен грим и перуки, театрална кукла, сценичен костюм)** Част по теория на професията: • Описва периодите в историята на изкуството и техните представителите Част по практика на професията: • Прилага познанията си в процеса на проектиране и изпълнение на заданието

ПРОЕКТ

Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

3.2.3. Специфична професионална подготовка по професията

ЕРУ 4	**Основи на визуалната композиция и формообразуване**
Резултат от учене 4.1	Прилага основни принципи на линейната перспектива
Знания	• Познава основните елементи на линейната перспектива: точки, прави, лъчи, равнини • Познава принципите на построяване на обект в централна перспектива • Познава принципите на построяване на обект в перспектива с две убежни точки
Умения	• Описва основните елементи на линейната перспектива • Построява сложна композиция, използвайки принципите на линейната перспектива
Компетентности	• Прилага принципите на линейната перспектива в създаване на проект
Резултат от учене 4.2	Използва принципите на въздушната перспектива и принципите на светлосянката за изграждане на двуизмерни и триизмерни визуални форми
Знания	• Дефинира видовете основни геометрични и органични форми • Познава принципите на въздушната перспектива • Разбира принципите на изграждане на обем и елементите на светлосянката • Разграничава плоско и обемно визуално представяне
Умения	• Създава форми чрез рисуване, живопис и моделиране с традиционни изобразителни и дигитални средства • Представя обем и пространствени отношения чрез традиционни изобразителни и дигитални средства • Използва перспективата, светлосянката и мащаба за изразяване на пространство
Компетентности	• Моделира визуални форми и композиции, използвайки принципите на въздушната перспектива и принципите на светлосянката като средство за изразяване на форма, обем и атмосфера в съответствие с поставената задача или проектната

ПРОЕКТ

	идея
Резултат от учене 4.3	Използва принципите на цветознанието в изграждането на визуални композиции
Знания	● Познава принципите за цветово изграждане на композиция ● Познава характеристики като нюанс, оттенък, наситеност и яркост ● Познава принципите за изграждане на пространство и обем в цветна композиция ● Разбира връзката между цвят, форма и фон
Умения	● Създава композиция, използвайки характеристики като нюанс, оттенък, наситеност и яркост ● Използва цветови решения за привличане на вниманието ● Подсилва визуални елементи чрез контраст и акцентиране ● Представя движения, обеми и структура с цветови изразни средства ● Прилага цветови решения за подсилване на визуалното въздействие
Компетентности	● Изгражда етюд или композиция, използвайки цвета като средство за изграждане на обем, структура и визуално въздействие
Резултат от учене 4.4	Познава пластичната анатомия
Знания	● Познава пропорциите и основните обеми в човешкото тяло ● Познава скелетната структура ● Разглежда устройството, формата и действието на мускулите в човешкото тяло ● Познава възрастовите, половите и расовите особености в човешката анатомия
Умения	● Описва пропорциите, основните обеми като проява костната структура и външните мускули ● Изобразява отделните части на човешката анатомия ● Описва неразривната връзка между функция - структура - форма
Компетентности	● Прилага знанията по пластична анатомия в изграждане на етюди, проекти и изобразителни задачи чрез художествената интерпретация на човешкото тяло ● Развива естетическото и професионално отношение към човешкото тяло като източник на форма и движение
Резултат от учене 4.5.	Използва основите на визуалната композиция и формообразуване
Знания	● Описва основните елементи на композицията: точка, линия, равнина, форма, ритъм, равновесие ● Разграничава симетрия и асиметрия, визуален център и йерархия

ПРОЕКТ

	● Обяснява ролята на композицията за въздействието на визуалния образ
Умения	● Използва композиционни принципи при изграждане на композиция ● Създава визуални решения със спазени пропорции, баланс и ритъм ● Адаптира композиционната структура към формат и медия
Компетентности	● Изгражда визуално хармонични и функционални композиции в контекста на зададена задача
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: ● Описва принципите на линейната и въздушна перспектива, принципите и елементите на светлосянката ● Описва принципите на цветовото изграждане на композиция ● Описва елементите и принципите на визуалната композиция и формообразуване Част по практика на професията: ● Изпълнява визуални задачи с приложени композиционни принципи, принципите на линейната и въздушна перспектива, принципите и елементите на светлосянката, принципите на цветовото изграждане и познанията по пластична анатомия
Средства за оценяване	Част по теория: ● Писмен изпит Част по практика: ● Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 5	**Материалознание, техника и технологии**
Резултат от учене 5.1	Познава оборудването на ателиетата
Знания	● Познава специфичното оборудване на отделните ателиета ● Описва употребата на специфичното оборудване
Умения	● Използва специфичното оборудване на отделните ателиета ● Поддържа специфичното оборудване на отделните ателиета
Компетентности	● Работи ефективно с необходимото оборудване на отделните ателиета
Резултат от учене 5.2	Използва основни и помощни материали
Знания	● Познава основни и помощни материали в различните ателиета ● Различава основни и помощни материали в различните ателиета
Умения	● Описва етапите и технологията на работа с основни и помощни материали ● Разграничава приложението на различните технологии
Компетентности	● Работи качествено с основни и помощни материали

ПРОЕКТ

Резултат от учене 5.3	Работи с бои и оцветители
Знания	● Познава използваните в изпълнителските ателиета бои ● Познава използваните в изпълнителските ателиета оцветители
Умения	● Работи с бои и оцветители ● Описва възможностите за смесване на различни бои и оцветители
Компетентности	● Използва ефективно бои и оцветители в изпълнителската практика
Резултат от учене 5.4	Работи с лепила
Знания	● Познава използваните в изпълнителските ателиета лепила ● Познава техниките за безопасност при работа с лепила
Умения	● Умее да работи с лепила ● Разграничава специфичната употреба на различните лепила
Компетентности	● Използва безопасно и ефективно лепила в изпълнителската практика
Резултат от учене 5.5	Работи с грундове и лакове
Знания	● Познава използваните в изпълнителските ателиета грундове и лакове ● Познава техниките за безопасност при работа с грундове и лакове
Умения	● Умее да работи с грундове ● Умее да работи с лакове
Компетентности	● Използва безопасно и ефективно грундове и лакове в изпълнителската практика
Резултат от учене 5.6	Използва специфична терминология на чужд език в процеса на работа
Знания	● Познава терминология, свързана с теория и история на изкуството ● Познава специфичната терминология за дадената медия ● Описва специфичните изрази, използвани в дадената сценична медия
Умения	● Използва специфичната терминология ● Използва специфични изрази
Компетентности	● Комуникира на чужд език, използвайки специфични термини и изрази в процеса на работа
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: ● Описва основните и помощни материали, използвани в изпълнителската практика Част по практика на професията: ● Изпълнява детайл по зададена тема

ПРОЕКТ

Средства за оценяване:	Част по теория: ● Писмен изпит Част по практика: ● Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 6	**Съвременно сценично пространство, механизация и развитието им през вековете**
Резултат от учене 6.1	Познава архитектурата на съвременната сцена кутия
Знания	● Описва основните елементи на сцената по хоризонтала ● Описва основните елементи на сцената по вертикала
Умения	● Ориентира се в архитектурата на сцената ● Борави с професионалните понятия за означаване на отделните елементи
Компетентности	● Работи ефективно в съвременната сцена кутия
Резултат от учене 6.2	Познава облеклото на съвременната сцена кутия
Знания	● Описва видовете облекло на съвременната сцена кутия ● Разграничава видовете облекло на съвременната сцена кутия
Умения	● Подготвя облекло на съвременната сцена кутия ● Използва облеклото на сцената
Компетентности	● Работи ефективно с облекло на съвременната сцена кутия
Резултат от учене 6.3	Работи със сценична механизация на съвременната сцена кутия
Знания	● Познава сценичната механизация по хоризонтала ● Познава сценичните механизация по вертикала
Умения	● Използва сценична механизация на съвременната сцена кутия ● Разграничава видовете механизация
Компетентности	● Работи уверено със сценична механизация на съвременната сцена кутия
Резултат от учене 6.4	Познава различните видове сценични пространства и сценичната механизация, използвана през развитието на театъра
Знания	● Познава театъра през Античността ● Познава театъра през Средновековието ● Познава театъра през Ренесанса ● Познава театъра през 18 век
Умения	● Описва развитието на театъра ● Разпознава характеристиките на различните етапи в развитието на театъра

ПРОЕКТ

Компетентности	● Познава и прилага познанията си за различните видове сценични пространства и сценичната механизация, използвана през развитието на театъра
Резултат от учене 6.5	Работи по постановъчен цикъл
Знания	● Разграничава етапите на изграждане на спектакъл ● Познава техническа конференция ● Познава монтировъчна репетиция ● Познава осветителна репетиция ● Познава костюмна репетиция ● Познава генерална репетиция
Умения	● Познава в различните етапи на изграждане на спектакъл ● Познава своята дейност в различните етапи на изграждане на спектакъл
Компетентности	● Участва отговорно в различните етапи на изграждане на спектакъл
Резултат от учене 6.6	Познава видовете изпълнителски ателиета
Знания	● Познава специфичната дейност в: дърводелско ателие, железарско ателие, тапицерско ателие, гримьорско, перукерско ателие, шивашко ателие, изпълнителско ателие ● Познава дейността на осветителите и озвучителите ● Познава дейността на сценичните работници
Умения	● Работи в изпълнителските ателиета ● Комуникира с различните ателиета
Компетентности	● Работи ефективно с всички изпълнителски ателиета
Резултат от учене 6.7	Работи с техническа и проектна документация
Знания	● Познава техническата и проектна документация: грундрис; чертежи; макети; технически скици; цветни и осветителски проекти
Умения	● Разбира техническа документация ● Създава техническа документация
Компетентности	● Работи вярно и точно с техническа и проектна документация
Резултат от учене 6.8	Владее вербална комуникация на чужд език в процеса на работа
Знания	● Познава приетите норми за вербална комуникация на чужд език ● Разбира принципите на йерархия в комуникацията в различните сценични медии
Умения	● Води неформален разговор ● Комуникира с всички участници в екипите

ПРОЕКТ

	● Комуникира на всички етапи от изпълнението на проекта
Компетентности	● Комуникира ефективно вербално на чужд език в процеса на работа
Резултат от учене 6.9.	Владее писмена комуникация на чужд език в процеса на работа
Знания	● Дефинира правилата и стандартите за водене на писмена кореспонденция на чужд език ● Познава стандартите за оформление на документи ● Разбира принципите на йерархия в писмената комуникацията в различните сценични медии
Умения	● Създава документи за комуникация, спазвайки стандартите за даден чужд език
Компетентности	● Комуникира ефективно писмено на чужд език в процеса на работа
Резултат от учене 6.10	Работи с техническа документация, чертежи, схеми , инструкции, сценарии, художествен текст на чужд език
Знания	● Разпознава техническа документация, чертежи, схеми , художествен текст и други документи на чужд език ● Познава особеностите и специфичните изисквания към използваната в сценичната медия документация
Умения	● Разчита техническа документация, чертежи, схеми, инструкции, художествен текст и други документи на чужд език ● Създава техническа документация, чертежи, схеми, инструкции, художествен текст и други документи на чужд език
Компетентности	● Работи вярно и точно с техническа документация, чертежи, схеми, инструкции, сценарии, художествен текст на чужд език
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: ● Описва устройство на съвременната сцена Част по практика на професията: ● Изпълнява задание в пространството на съвременната сцена
Средства за оценяване:	Част по теория: ● Писмен изпит Част по практика: ● Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 7	**Компютърна графика**
Резултат от учене 7.1	Познава формообразуване и цветове във векторната графика и анализира визуални елементи с оглед на изграждането на векторна композиция
Знания	● Описва характеристиките на векторната графика и нейните предимства ● Разглежда основните принципи на създаване на форми, линии и

ПРОЕКТ

	криви ● Обяснява ролята на цветове, контури и запълване при векторни обекти
Умения	● Разглежда примерни векторни композиции и извлича структурна логика ● Идентифицира повтаряеми елементи и принципи за визуален ред ● Определя подходящи графични техники за представяне на идея
Компетентности	● Формулира визуална стратегия за изграждане на векторно решение
Резултат от учене 7.2	Конструира основни векторни елементи чрез графичен софтуер
Знания	● Описва инструментите за създаване на форми и пътища ● Разграничава типовете векторни обекти – отворени/затворени пътища ● Обяснява значението на възлови/опорни точки и сегменти при манипулиране
Умения	● Създава геометрични форми с помощта на векторен инструментариум ● Прилага трансформации: скалиране, въртене, отразяване, изместване ● Обединява, изважда и подравнява обекти за създаване на композиции ● Използва мрежа и водачи за структуриране на разположението
Компетентности	● Прилага основни техники за изграждане на визуално подредена графика
Резултат от учене 7.3	Изгражда векторна композиция с логика на визуална йерархия
Знания	● Обяснява понятието „визуална йерархия“ и факторите, които ѝ влияят ● Описва методи за насочване на вниманието чрез мащаб, цвят и подреждане ● Анализира взаимодействието между елементи в композиционно поле
Умения	● Организира елементи по важност и предназначение ● Избира подходящи цветови и типографски акценти ● Прилага логика на подреждане за улесняване на възприемането
Компетентности	● Създава композиция с ясно визуално водене и структурна цялост
Резултат от учене 7.4	Подготвя векторен файл за печат или дигитална среда
Знания	● Различава спецификите на цветови режими (RGB/CMYK) според средата ● Разграничава файлови формати за печат и екранна визуализация ● Обяснява настройките за размер, резолюция и раздувка
Умения	● Настройва документ с правилни параметри за конкретната медия

ПРОЕКТ

	● Експортира файл във формат с вградени шрифтове и конвертирани обекти ● Проверява за технически грешки и оптимизира финалния вариант
Компетентности	● Изготвя коректно финален файл според задание и технически изисквания
Резултат от учене 7.5	Познава характеристиките на растерното изображение спрямо техническите изисквания на проекта
Знания	● Обяснява понятия като резолюция, пикселни размери и цветови модели ● Описва разликите между основни растерни формати и тяхното приложение ● Разпознава подходящите настройки за уеб и печатна продукция
Умения	● Избира правилен формат и цветови режим според предназначението ● Преоразмерява и кадрира изображение без загуба на качество ● Анализира спецификации на проект и адаптира изображението към тях
Компетентности	● Създава растерни файлове, отговарящи на зададени технически параметри
Резултат от учене 7.6	Извършва корекция и подобрение на изображението с графичен софтуер
Знания	● Изброява основни инструменти за корекция – контраст, яркост, наситеност ● Обяснява разликата между деструктивна и недеструктивна редакция ● Описва използването на слоеве и маски при корекция
Умения	● Прилага основни корекции за подобряване на визията на изображение ● Използва корекционни слоеве и инструменти за селективна обработка ● Комбинира ефекти за постигане на желания визуален резултат
Компетентности	● Прилага работни методи за визуално подобрение, съобразени с проектната цел
Резултат от учене 7.7	Изолира, ретушира и интегрира изображения в дизайнерска композиция
Знания	● Обяснява принципите на ретуш и дигитален монтаж ● Разглежда техники за селекция и изолиране на обекти ● Описва влиянието на светлина и перспектива в композицията
Умения	● Използва инструменти за селекция, изрязване и прецизно изолиране ● Ретушира дефекти, регулира цветове и текстури ● Интегрира изображения в композиция с реалистично визуално
Компетентности	● Създава композиция с хармонично интегрирани растерни елементи
Резултат от учене 7.8	Оптимизира растерно изображение за публикуване и архивиране
Знания	● Описва методи за компресия и намаляване на файлова големина

ПРОЕКТ

	● Разграничава изискванията за експорт към различни платформи ● Обяснява ролята на метаданни и файлово именуване
Умения	● Експортира изображения в подходящ формат и резолюция ● Прилага компресия без загуба на визуално качество ● Организира и наименува файлове според стандарти за архивиране
Компетентности	● Подготвя изображение за професионална употреба в дигитална или печатна среда
Резултат от учене 7.9	Използва средствата на информационно компютърните технологии /ИКТ/ в процеса на проектиране и реализиране на проекти
Знания	● Познава възможностите на графичните програми за обработка на векторна и растерна графика ● Познава възможностите на графичните таблети и устройства с добавена реалност ● Обяснява принципите на работа с програми за създаване на 3D обекти ● Познава възможностите на Генеративния Изкуствен Интелект
Умения	● Използва графични програми в процеса на проектиране ● Работи с графичен таблет и устройства с виртуална реалност ● Създава и принтира 3D обекти за нуждите на проектите си
Компетентности	● Проектира и реализира 3D проекти, използвайки средствата на информационно компютърните технологии /ИКТ/ и Генеративния Изкуствен Интелект
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: ● Обяснява принципите на изграждане на векторна композиция ● Анализира визуални елементи и представя логика на подреждане ● Обяснява принципи и методи за растерна обработка ● Анализира приложимостта на техники според проектни цели Част по практика на професията: ● Изгражда пълноценна векторна композиция по зададено задание ● Експортира файл във формат, съобразен с медийната среда ● Прилага техники за ретуш и композиция по зададено изображение ● Извършва експортиране и оптимизация според техническа спецификация ● Проектира и реализира 3D проекти, използвайки средствата на информационно компютърните технологии /ИКТ/ и Генеративният Изкуствен Интелект
Средства за оценяване	Част по теория: ● Писмен изпит Част по практика: ● Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

ПРОЕКТ

3.2.4. Специализирана професионална подготовка – Театрален, кино и телевизионен декор

ЕРУ 8	**Имитационни техники**
Резултат от учене 8.1	Познава изискванията за изработване на имитация на мрамор върху твърда и мека повърхност
Знания	● Познава характерната цветност за изработване на имитация на мрамор ● Описва подходящи бои за изработване, съобразени с подложката ● Познава необходимите инструменти за изработване
Умения	● Подготвя подложката ● Подготвя боите, необходими за изработване ● Работи с подходящи инструменти ● Спазва технологичната последователност и правилата за безопасност
Компетентности	● Изработва имитация на различни видове мрамор с избрани подходящи подложка, бои и инструменти
Резултат от учене 8.2	Познава изискванията за изработване на имитация на фладер на дърво върху твърда и мека повърхност
Знания	● Описва характерната цветност за изработване на имитация на фладер ● Описва подходящи бои за изработване, съобразени с подложката ● Познава необходимите инструменти за изработване
Умения	● Подготвя подложката ● Подготвя боите, необходими за изработване ● Работи с подходящи инструменти ● Спазва технологичната последователност и правилата за безопасност
Компетентности	● Изработва имитация на различни видове фладер на дърво с избрани подходящи подложка, бои и инструменти
Резултат от учене 8.3	Познава изискванията за изработване на имитация на мазилка върху твърда и мека повърхност
Знания	● Описва характерната цветност за изработване на имитация на мазилка ● Описва подходящи бои за изработване, съобразени с подложката ● Познава необходимите инструменти за изработване
Умения	● Подготвя подложката ● Подготвя боите, необходими за изработване ● Работи с подходящи инструменти

ПРОЕКТ

	● Спазва технологичната последователност и правилата за безопасност
Компетентности	● Изработва имитация на различни видове мазилка с избрани подходящи подложка, бои и инструменти
Резултат от учене 8.4	Изгражда илюзия за обем върху плоска повърхност с помощта на имитационни техники
Знания	● Описва елементите на светлосянката ● Познава принципите на въздушната перспектива и линейната перспектива ● Познава етапите на изработване
Умения	● Владее различни живописни техники ● Комбинира имитационни техники с живописни техники
Компетентности	● Постига достоверност на изобразяването на илюзия за обем върху плоска повърхност
Резултат от учене 8.5	Изгражда илюзия за материалност върху обемна форма
Знания	● Описва технологията за изработване на имитация на мрамор, мазилка и фладер на дърво ● Разпознава характерната цветност ● Описва подходящите бои, съобразени с подложката ● Познава различните видове грундове според материала на обработвания елемент ● Определя необходимите инструменти ● Познава влиянието на сценичното осветление върху обекта
Умения	● Подготвя необходимия грунд съобразно материала ● Подготвя боите, необходими за колориране, съобразени с осветлението на сценичната среда ● Работи с необходимите инструменти ● Спазва правилата за безопасност
Компетентности	● Колорира различни обемни декори и реквизит по зададена имитация
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: ● Обяснява различните технологии и етапи при изработване на имитационни техники ● Разглежда приложението на използваните материали и инструменти Част по практика на професията: ● Избира необходимата технология, материали и инструменти за изработване на имитационни техники ● Изработва имитация, отговаряща на предварителен проект

ПРОЕКТ

Средства за оценяване:	Част по теория: ● Писмен изпит Част по практика: ● Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 9	**Мека, твърда кулиса**
Резултат от учене 9.1	Създава мека кулиса
Знания	● Описва различните видове мека кулиса според основата ● Разграничава различни видове грунд според основата ● Познава различни методи за опъване на мека кулиса ● Разпознава различни видове бои за създаване на мека кулиса ● Познава необходимите инструменти ● Обяснява различните методи за прехвърляне на изображението
Умения	● Създава кулиса ● Работи с мащаб ● Прилага методи за прехвърляне на изображението ● Подготвя бои за цветовото изграждане на кулисата ● Използва подходящи инструменти
Компетентности	● Изготвя мека кулиса, съобразена с техническите изисквания и отговаряща на зададен проект
Резултат от учене 9.2	Създава мека кулиса с имитация на гоблен
Знания	● Познава необходимата основа за имитация на гоблен ● Определя подходящ грунд ● Описва метод за прехвърляне на изображението в подходящ мащаб ● Описва метод за приготвяне на бои от пигменти ● Разпознава техниката за имитация на гоблен ● Познава необходимите пособия и инструменти ● Определя значението на отдалечеността от зрителната зала на изработвания гоблен
Умения	● Подготвя кулиса за имитация на гоблен ● Създава палитра от цветове, отговаряща на заданието ● Подготвя постни бои ● Имитира характерността за тъкания текстил, съобразявайки се с отдалечеността от публиката
Компетентности	● Създава кулиса, имитираща тъкан гоблен
Резултат от учене 9.3	Изработва параван за куклен театър
Знания	● Описва видовете паравани ● Познава системи кукли, изискващи изработка на параван

ПРОЕКТ

	● Разпознава материалите, използвани за изработване на параван ● Описва боите и инструментите за изработване на параван
Умения	● Прави избор на параван според зададената система кукли ● Декорира параван ● Пришива, подлепва меки пластични елементи ● Спазва правилата за безопасност с лепила и бои
Компетентности	● Изработва параван за куклен театър по зададен проект
Резултат от учене 9.4	Познава изискванията за изработване на твърда кулиса за сценично пространство
Знания	● Познава грундрис за твърда кулиса ● Описва различните видове твърди основи, служещи за изработване на кулиса ● Познава начини за прикрепване на обемен елемент към основата на кулисата ● Различава различни видове моделиращи и структуриращи пасти, релефни пасти, както и материали за постигането им ● Познава различни лепила, съвместими с използваните материали
Умения	● Монтира обемни форми към твърда повърхност ● Моделира чрез различни видове моделиращи и структуриращи пасти, релефни пасти
Компетентности	● Изработва твърда кулиса по зададен проект
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: ● Обяснява различните технологии и етапи при изработване на мека кулиса ● Разглежда приложението на използваните материали и инструменти Част по практика на професията: ● Избира необходимата технология, материали и инструменти за изработване на мека кулиса ● Изработва мека кулиса, отговаряща на предварителен проект
Средства за оценяване	Част по теория: ● Писмен изпит Част по практика: ● Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 10	**Работа с текстилни материали**
Резултат от учене 10.1	Работи с багри и различни текстилни материали
Знания	● Разпознава видовете естествени и изкуствени материали ● Познава различните видове бои за багрене ● Описва технологиите за багрене

ПРОЕКТ

	● Познава технологията за фиксиране на различни материали ● Познава различните възли за багрене в техника батик ● Описва последователността на процеса ● Познава мерките за безопасност
Умения	● Подбира необходимите бои за различните материали ● Подготвя материалите за багрене ● Избира подходяща технология- ръчна или машинна ● Владее различни възли в техниката батик ● Фиксира багрения материал
Компетентности	● Подготвя багрения материал за декор или сценичен костюм
Резултат от учене 10.2	Обработва и състарява сценичен костюм или част от текстилен декор
Знания	● Познава методи и техники за състаряване ● Различава бои и пособия за състаряване ● Познава бои за рисуване върху текстил ● Познава контури за текстил ● Описва техники за изработване на десен ● Познава техники за имитация на дантела ● Определя лепила, подходящи за сценичен костюм
Умения	● Състарява костюм или кулиса ● Тонира костюм или кулиса ● Изработва десен за сценичен костюм ● Изработва имитация на дантела
Компетентности	● Изработва характерен сценичен костюм, реквизит или част от декор
Резултат от учене 10.3	Извършва имитация на витраж върху текстилен материал
Знания	● Познава подходящите материали за основа на имитация на витраж ● Различава различни видове бои, подходящи за различни видове основи ● Описва въздействието на сценичното осветление върху различните материали
Умения	● Подготвя подходяща рамка за основа на витраж ● Подготвя боите с различна светлопропускливост ● Използва текстилен контур ● Спазва технологичната последователност
Компетентности	● Изработва имитация на витраж за сценична среда
Резултат от учене 10.4	Работи с дунапрен, EVA и други микропорести гуми
Знания	● Познава възможностите на дунапрен, EVA и други микропорести гуми като материал в изпълнителската практика

ПРОЕКТ

	● Познава начините за конструиране на тези материали ● Различава лепилата, използвани за лепене, и боите, използвани за декориране ● Познава инструментите за рязане , огъване и щамповане ● Описва етапите на проектиране, разкрояване, рязане, лепене, обработване и декориране на дунапрен, EVA и други микропорести гуми
Умения	● Проектира и конструира обеми от дунапрен, EVA и други микропорести гуми ● Изработва и декорира обеми от дунапрен, EVA и други микропорести гуми
Компетентности	● Изработва декори и реквизит от дунапрен, EVA и други микропорести гуми, спазвайки технологичните особености и изисквания
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: ● Обяснява различните технологии и етапи при обработката на текстилни материали ● Разглежда приложението на използваните материали и инструменти Част по практика на професията: ● Избира необходимата технология, материали и инструменти при обработката на текстилни материали ● Обработва текстилни материали по предварителен проект
Средства за оценяване:	Част по теория: ● Писмен изпит Част по практика: ● Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 11	**Обемни бутафорни форми, театрален реквизит и аксесоар**
Резултат от учене 11.1	Изработва бутафорен обемен реквизит /плод/ съд/ релеф/ обемна част от декор
Знания	● Описва конструктивните особености и изисквания към бутафорен обемен реквизит в зависимост от специфичната им употреба ● Познава използваните технологии за изработване на бутафорен обемен реквизит, каширане ● Познава материалите за изработване и моделиране на реквизит ● Разпознава видове грундове, бои, лепила, пълнители , лакове ● Разпознава използваните инструменти за моделиране и декориране
Умения	● Работи с мащаби в процеса на проектирането при изработване на проекти ● Използва каширане, грундиране, лепене, декориране и

ПРОЕКТ

	патиниране ● Имитира различни материали ● Спазва технологичната последователност за изработване на реквизита
Компетентности	● Изработва бутафорен обемен реквизит /плод/ съд чрез използване на подходящи технологии, материали и инструменти
Резултат от учене 11.2	Изработва бутафорен обемен релеф/ обемна част от декор
Знания	● Описва конструктивните особености и изисквания към бутафорен обемен релеф в зависимост от специфичната им употреба ● Познава използваните технологии за изработване на бутафорен обемен релеф, скулптиране на стиропор , каширане ● Познава материалите за изработване и моделиране на релеф ● Разпознава видове грундове, бои, лепила, пълнители , лакове ● Разпознава използваните инструменти за моделиране и декориране
Умения	● Работи с мащаби в процеса на проектирането при изработване на проекти, работен чертеж ● Използва скулптиране, шлайфване ,каширане, грундиране, лепене, декориране и патиниране ● Имитира различни материали ● Спазва технологичната последователност за изработване на релеф
Компетентности	● Изработва бутафорен обемен релеф/ обемна част от декор чрез използване на подходящи технологии, материали и инструменти
Резултат от учене 11.3	Изработва твърд реквизит за глава /рога, маска, корона, диадема/
Знания	● Описва конструктивните особености и изисквания към твърд аксесоар в зависимост от специфичната му употреба ● Познава използваните технологии за изработване на твърд реквизит ● Познава процеса на изработване на гипсов калъп ● Познава материалите за изработване и моделиране на твърд реквизит. ● Разпознава видове грундове, бои, лепила, пълнители , лакове ● Разпознава използваните инструменти за моделиране и декориране

ПРОЕКТ

Умения	● Използва моделиране, отливане на калъп, каширане, шлайфане, грундиране, лепене, декориране и патиниране ● Работи със стиропор, мукава и микропореста гума ● Имитира различни материали ● Спазва технологичната последователност за изработване на твърд реквизит за глава
Компетентности	● Изработва твърд реквизит за глава чрез използване на подходящи технологии, материали и инструменти
Резултат от учене 11.4	Изработва мек бутафорен реквизит за глава /шапка/
Знания	● Познава използваните технологии за изработване на шапка ● Познава материалите за изработване и моделиране на шапка ● Разпознава видове бои, лепила ● Разпознава използваните инструменти за моделиране и декориране ● Описва конструктивните особености и изисквания към шапка в зависимост от специфичната ѝ употреба
Умения	● Работи с мащаби в процеса на проектирането ● Изработва идейна скица, цветен проект, чертеж и шаблони ● Използва моделиране, изрязване, каширане, грундиране, лепене, декориране и патиниране ● Имитира различни материали ● Спазва технологичната последователност за изработване на шапка
Компетентности	● Изработва шапка чрез използване на подходящи технологии, материали и инструменти
Резултат от учене 11.5	Изработва бутафорен реквизит със сложна конструкция, използван от актьор /сценично бутафорно оръжие и сценичен бутафорен инструмент/
Знания	● Познава използваните технологии за изработване на бутафорен реквизит със сложна конструкция ● Познава материалите за изработване и моделиране на бутафорен реквизит със сложна конструкция, използван от актьор ● Разпознава видове бои, лепила, лакове ● Разпознава използваните инструменти за моделиране и декориране ● Описва конструктивните особености и изисквания към бутафорен реквизит със сложна конструкция, използван от актьор в зависимост от специфичната им употреба
Умения	● Работи с мащаби в процеса на проектирането ● Използва моделиране, шлайфане, каширане, грундиране, лепене, декориране и патиниране

ПРОЕКТ

	● Изработва сложна конструкция, комбинирайки качествата на различни материали ● Имитира различни материали ● Спазва технологичната последователност за изработване на бутафорен реквизит със сложна конструкция, използван от актьор
Компетентности	● Изработва бутафорен реквизит със сложна конструкция, използван от актьор /сценично бутафорно оръжие и сценичен бутафорен инструмент/ чрез използване на подходящи технологии, материали и инструменти
Резултат от учене 11.6	Изработва бутафорен реквизит със сложна конструкция към сценичен костюм /сценични крила/
Знания	● Познава използваните технологии за изработване на бутафорен реквизит със сложна конструкция към сценичен костюм ● Познава материалите за изработване и моделиране на сценични крила- метална тел, дърво, плат, пластмаса ● Разпознава видове бои, лепила, лакове ● Разпознава използваните инструменти за моделиране и декориране ● Описва конструктивните особености и изисквания към сценичните крила в зависимост от специфичната им употреба
Умения	● Работи с мащаби в процеса на проектирането ● Изработва идейна скица, цветен проект, чертеж, кройки, шаблони ● Използва моделиране, шлайфане, каширане, грундиране, лепене, декориране и патиниране ● Изработва сложна конструкция от различни материали ● Имитира различни материали ● Спазва технологичната последователност за изработване на сценични крила
Компетентности	● Изработва обемен бутафорен реквизит със сложна конструкция /сценични крила/ чрез използване на подходящи технологии, материали и инструменти
Резултат от учене 11.7	Изгражда пластична композиция
Знания	● Описва основните принципи на пластичната обемна композиция в пространството ● Познава изразните средства, конструкция, пропорции, обем, динамика, контраст, симетрия, фактура ● Познава особеностите при работа с глина ● Познава технологията за отливане на пластика чрез гипсови калъпи
Умения	● Моделира релеф

ПРОЕКТ

	● Моделира сложна обемна форма ● Моделира човешка глава и фигура от гипсов модел и натура
Компетентности	● Изработва сложна обемно пространствена композиция, използвайки изразните средства на пластичното изграждане
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: ● Обяснява различните технологии и етапи при изработване на обемен бутафорен, реквизит и пластика ● Разглежда приложението на използваните материали и инструменти Част по практика на професията: ● Избира необходимата технология, материали и инструменти за изработване на обемен бутафорен реквизит или пластика ● Изработва обемни бутафорни форми, театрален реквизит или аксесоар по зададен проект
Средства за оценяване:	Част по теория: ● Писмен изпит Част по практика: ● Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 12	**Изработване и презентиране на част от декор, костюм, бутафория**
Резултат от учене 12.1	Изработва част от декор, костюм, бутафория
Знания	● Познава специфичните изисквания към част от декор, костюм , бутафория ● Познава различни технологии за изработка ● Познава различните материали, техните характерни особености и начини за обработка ● Описва последователността на процеса ● Познава мерките за безопасност
Умения	● Избира подходящата технология ● Подбира необходимите материали ● Планира етапите на процеса, необходимото време, пространство, инструменти ● Изработва част от декор, костюм ,бутафория ● Спазва правилата за безопасност
Компетентности	● Изработва част от декор, костюм, бутафория в съответствие с поставеното задание
Резултат от учене 12.2	Презентира изготвен и изработен част от декор, костюм , бутафория
Знания	● Познава етапите на работа по проект, предназначен за сцена ● Описва връзката между текстовата концепция и визуалния

ПРОЕКТ

	резултат ● Обяснява формата и изискванията за представяне на визуални проекти
Умения	● Подготвя папка с визуални примери и обосновка на творческия процес ● Представя своите резултати ● Приема и коментира обратна връзка
Компетентности	● Защитава творческите си постижения
Критерии за оценяване на ЕРУ:	Част по теория на професията: ● Описва използваните технологии, материали и инструменти Част по практика на професията: ● Създава визуално съдържание по зададен тема ● Представя завършен проект
Средства за оценяване:	Част по теория: ● Писмен изпит Част по практика: ● Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

3.2.5. Специализирана професионална подготовка – Художествено осветление за театър, кино и телевизия

ЕРУ 13	**Художествено изграждане на светлина**
Резултат от учене 13.1	Изгражда и композира пространство от светлина
Знания	● Познава цветови характеристики на светлината ● Описва дължината на светлинната вълна при различните цветове ● Познава светлината като материя и смесване на цветове ● Познава драматургичните жанрове и създаване на пространства за тяхната философия
Умения	● Композира светлинна картина в предоставено пространство само от светлина ● Създава драматургично движение на светлината ● Избира подходящи осветителни тела за осветителната композиция ● Избира места за монтиране на осветителните тела
Компетентности	● Формулира ясна идея и предложение за композиция и овладяване на светлината като начин на рисуване в пространството.
Резултат от учене 13.2:	Изгражда концепция за светлинната картина в драматургичното действие
Знания	● Описва нетрадиционни подходи към сценичното пространство

ПРОЕКТ

	● Разграничава подходи за визуална интерпретация на концепции за осветление
Умения	● Разработва идейни скици за овладяване на светлинното пространство ● Прилага асоциативно мислене за създаване на оригинални решения ● Представя избор на визуален стил, съобразен с драматургичното действие
Компетентности	● Създава светлинни картини, които интерпретират основната идея на проекта
Резултат от учене 13.3	**Визуализира концепцията с помощта на осветителни техники**
Знания	● Разграничава принципи на цветовата композиция ● Определя основни цветови схеми чрез осветление ● Анализира спецификите на различните осветителни тела за използване в композицията
Умения	● Създава идеен чертеж и макет с разположението на осветителните тела ● Създава идеен чертеж за светлинните петна в пространството
Компетентности	● Представя идеята чрез визуални материали, съответстващи на целта на проекта
Резултат от учене 13.4	Анализира визуални елементи с оглед на изграждането на светлинни картини
Знания	● Разглежда основните принципи за рисунка чрез светлина върху сценичния декор ● Обяснява ролята на цветове и логика при подбора
Умения	● Работи в мащаб-създава макет за нуждите на осветителната картина ● Избира осветителни акценти, отнесени към подкрепата на драматургичния момент ● Преценява силата на светлината като избор на композиционен център
Компетентности	● Формулира визуална стратегия за изграждане на осветление върху декор
Резултат от учене 13.5	Създава и изпълнява композиции от осветителни картини.
Знания	● Описва инструментите за създаване на осветителните картини ● Разграничава типовете осветителни тела за нуждите на осветителната картина ● Познава сценичното пространство ● Разчита видовете сценично пространство
Умения	● Създава различни светлинни гледни точки върху обектите на сцената

ПРОЕКТ

	● Подсилва характера на обектите чрез светлинни акценти ● Създава светлини картини, които променят характера на обектите ● Използва осветителни техники, с които подсилва промените на сцената ● Работи в алтернативни сценични пространства
Компетентности	● Прилага основни техники за изграждане на визуално-драматургична осветителна картина
Резултат от учене 13.6	Моделира формите чрез светлина
Знания	● Обяснява стойностите на светлината ● Описва методи за насочване на светлина ● Анализира взаимодействието между светлината и обектите
Умения	● Организира обектите от сценографията по важност и значение чрез светлина ● Избира подходящи цветове и стойности на светлината, за да обогати сценичната композиция ● Прилага умения за развитие и разгръщане на осветителната картина
Компетентности	● Създава композиция с ясно визуално водене и структурна цялост
Резултат от учене 13.7	Отчита как светлината влияе на материята и композицията
Знания	● Познава състава на материите, използвани в театъра, операта, телевизията, киното ● Описва разликите при осветлението на различни материали и повърхности ● Познава реакциите на материята при осветяване
Умения	● Преценява силата на осветеност и посоката ● Комбинира осветлението при пространство с различни материи ● Анализира спецификите на материите и как ще реагират на светлината
Компетентности	● Преценява вида на прожектора и силата на светлината и цвета спрямо материята
Резултат от учене 13.8	Извършва корекция и подобрение на светлината спрямо реакцията на материята
Знания	● Обяснява защо материите реагират различно на светлината ● Разглежда причините за корекция на осветлението
Умения	● Прилага осветлението като средство за подсилване на материята ● Използва ефекта от осветяването на материята за подсилване на пространството ● Комбинира осветителни ефекти за постигане на желания визуален резултат

ПРОЕКТ

Компетентности	• Прилага работни методи за визуално подобрение, съобразени с проектната цел на осветлението
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Обяснява логиката за избор на видовете светлинни тела. • Анализира задания и формулира дизайнерски решения в контекста на осветлението. • Обяснява композицията на светлината на сценичното пространство • Анализира визуални елементи и представя логика на подреждане на светлинните акценти • Познава характеристиките на материалите Част по практика на професията: • Изготвя скици и мащабен макет по зададената концепция за осветление на сценичните елементи • Създава осветителни картини с различни материали • Композира светлинни картини върху сценичните обекти • Защитава проекта чрез обоснована аргументация и визуални примери
Средства за оценяване	Част по теория: • Писмен изпит Част по практика: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 14	**Основи на електротехниката**
Резултат от учене 14.1	Познава електротехнически величини и закони
Знания	• Описва действието на електрическия ток в различни среди • Дефинира основните закони в електротехниката • Разяснява химическото действие на електрическия ток • Обяснява електрически капацитет
Умения	• Измерва съпротивлението на елементите в постояннотокови електрически вериги • Изчислява мощност на консуматори в постояннотокови електрически вериги
Компетентности	• Разпознава различните електротехнически величини и техните зависимости • Прилага основните закони на електротехниката в практиката по осветителна техника • Идентифицира химическото действие на електрическия ток • Прилага знанията за електрически капацитет при свързване на кондензатори
Резултат от учене	Познава действието на променливия ток

ПРОЕКТ

14.2	
Знания	• Описва принципа на получаване на променлив ток • Разпознава различните вериги за променлив ток • Дефинира различните видове трифазните вериги за променлив ток
Умения	• Прилага принципите за променливотокови електрически вериги в практиката по осветителна техника
Компетентности	• Проследява вериги за еднофазен и трифазен променлив ток
Резултат от учене 14.3	Познава основните електрически машини и апарати
Знания	• Дефинира електрическите машини за постоянен ток-генератори и двигатели • Описва принципите на действие на еднофазни и трифазни трансформатори и тяхното приложение • Възпроизвежда действието на асинхронните двигатели
Умения	• Разграничава електрически машини за постоянен ток-генератори и двигатели • Прилага принципа на действие на еднофазни и трифазни трансформатори • Използва знанията за асинхронните двигатели при работа с осветителна техника
Компетентности	• Прилага принципите на действие на електрическите машини и апарати в реална среда
Резултат от учене 14.4	Познава материалите в електротехниката
Знания	• Назовава различните видове проводникови материали • Различава електроизолационните материали • Дефинира определението за полупроводниковите материали • Изрежда приложението на материалите в електротехниката
Умения	• Работи с различни видове проводникови материали • Използва проводникови, електроизолационни и полупроводникови материали в практиката по осветителна техника
Компетентности	• Различава видове проводникови, полупроводникови и изолационни материали
Резултат от учене 14.5	Познава електроинсталационните изделия, електромонтьорски инструменти и изискванията при изработване на електроинсталация на битова сграда
Знания	• Дефинира електроинсталационните изделия • Разпознава електромонтьорските инструменти • Различава електрическите проводници и кабели

ПРОЕКТ

	● Описва основните правила и изисквания при изработване на електроинсталация в битова сграда
Умения	● Прилага правилата за полагане на електроинсталационни изделия в сграда ● Определя сечението на проводника от тока на консуматорите ● Извършва профилактика и ремонт на елементи от електроинсталацията в сградата
Компетентности	● Взема решения за отстраняване на неизправности по електрическите вериги
Резултат от учене 14.6	Спазва правилата по техническа безопасност
Знания	● Назовава предпазните мерки за трудова безопасност ● Дефинира мерките за противопожарна защита
Умения	● Прилага принципите за променливо-токови електрически вериги в практиката по осветителна техника ● Реагира правилно при настъпила повреда по електроинсталацията
Компетентности	● Спазва стриктно мерките за безопасност при работата с електрически ток
Резултат от учене 14.7	Познова физическите свойства на светлината,източниците на светлина и светлотехнически свойства на веществата
Знания	● Разбира физическата природа на светлината ● Разграничава видимите и невидими лъчи ● Обяснява свойствата на видимите лъчи и разлагането на светлината
Умения	● Анализира физическата природа на светлината ● Съпоставя спецификите на видими и невидими лъчи и прави изводи ● Изработва проект за електромагнитен спектър
Компетентности	● Използва различните видове лъчи от електромагнитния спектър чрез прилагането им в осветителната техника
Резултат от учене 14.8	Познава физиологична оптика
Знания	● Различава оптическата система на окото и акомодация ● Обяснява влиянието на фоторецепторите върху възприемането на светлината ● Дефинира цветно виждане и разделителна способност на окото
Умения	● Прилага принципите на цветното виждане и разделителните способност на окото ● Изработва карта на електромагнитния спектър
Компетентности	● Различава и използва видими и невидими лъчи от електромагнитния спектър

ПРОЕКТ

Резултат от учене 14.9	Познава основите на фотометрията
Знания	● Дефинира фотометричните величини и единиците за измерването им ● Описва взаимодействието на светлината с веществата ● Разпознава светлинните свойства на веществата
Умения	● Работи с фотометрични величини ● Демонстрира как взаимодейства светлината с различни вещества
Компетентности	● Изгражда светлинни картини при работа с различни видове осветителни тела
Резултат от учене 14.10	Познава характеристиките на цветовете
Знания	● Описва основните характеристики на цветовете ● Различава хроматични и ахроматични цветове
Умения	● Представя разликата между хроматични и ахроматични цветове ● Сравнява характеристиките на цветовете ● Прилага знанията си за цветовете в изграждането на светлинни картини
Компетентности	● Идентифицира монохроматични и ахроматични цветове ● Представя идеи за смесване на първични и вторични цветове на светлината
Резултат от учене 14.11	Познава видовете светлинни източници
Знания	● Описва принципите на работа на различните видове светлинни източници ● Обяснява устройството на светлинните източници ● Дефинира понятието луминесценция и нейните видове ● Разпознава видовете светлинни източници
Умения	● Разграничава различните видове източници на светлина ● Представя предимствата и недостатъците на светлинните източници ● Прилага знанията си за светлинните източници в практиката по осветителна техника
Компетентности	● Идентифицира светлинните източници ● Предлага решения за използване на светлинните източници при изграждане на светлинни картини
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: ● Обяснява величините и законите в електротехниката ● Познава материалите в електротехниката ● Обяснява законите за светлината, характеристиките на цветовете и светлинните източници ● Разпознава монохроматични и ахроматични цветове

ПРОЕКТ

	● Познава светлинните източници и тяхното приложение Част по практика на професията: ● Извършва профилактика и ремонт на елементи от електроинсталацията в сградата ● Използва проводници, електроизолационни и полупроводникови материали в практиката по осветителна техника ● Извършва монтаж и демонтаж на светлинни източници ● Прави подходящ избор на светлини източници при необходимост
Средства за оценяване	Част по теория: ● Писмен изпит Част по практика: ● Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 15	**Осветителна техника за театър, кино и телевизия**
Резултат от учене 15.1	Познава осветителни тела за театър, кино и телевизия
Знания	● Дефинира осветителните тела и техните основни елементи ● Обяснява разликите в светлотехническите характеристики на осветителни тела за близко и далечно действие ● Познава осветителните тела за театър, кино и телевизия ● Назовава типовете осветление и тяхното предназначение
Умения	● Сравнява осветителните тела за сцена и телевизионно студио ● Използва типовете осветление при работа със светлина на сцена, в студио и в натурни условия
Компетентности	● Предлага подходяща осветителна техника при подреждане на осветлението
Резултат от учене 15.2	Контролира светлината
Знания	● Проследява историята на регулирането на осветлението ● Обяснява основното оборудване на театрална сцена ● Описва принципи на контрол на светлината
Умения	● Прилага принципите на контрол на светлината при работа с аналогови и дигитални осветителни пултове ● Използва аналогови и дигитални пултове за управление на осветителните тела
Компетентности	● Изгражда осветление на представление с помощта на техниката, с която разполага ● Предлага решения за контролиране на светлината при осветление на спектакъл
Резултат от учене 15.3	Монтира и поддържа осветителна техника

ПРОЕКТ

Знания	● Познава начините на свързване на кабели и конектори между отделните осветителни тела и основното оборудване ● Познава характеристиките на осветителните тела, димера и пулта ● Познава измервателните уреди
Умения	● Прилага знанията си по електротехника за свързване и проследяване на електрическа верига ● Проверява изправността на осветителната техника ● Установява наличие на неизправности по електрическата верига
Компетентности	● Монтира и поддържа осветителната техника ● Открива и отстранява неизправности по електрическата верига
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: ● Обяснява принципите на контрол на светлината ● Разпознава различните видове пултове ● Обяснява принципа на управление на осветителните тела ● Демонстрира знания относно свързването и управлението на осветителните тела ● Познава най-често срещаните неизправности при работа с осветителна техника Част по практика на професията: ● Работи с аналогови и дигитални пултове ● Участва в екип за осветление на спектакъл ● Монтира и демонтира осветителна и озвучителна техника ● Отстранява възникнали неизправности
Средства за оценяване:	Част по теория: ● Писмен изпит Част по практика: ● Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 16	**Разработване на концепция и изграждане на осветителни и озвучителни картини за спектакли**
Резултат от учене 16.1	Изгражда архитектура на осветлението и звука за спектакъла
Знания	● Разглежда структурата на драматургичното действие ● Разпознава видовете сценични знаци за промяна на осветлението ● Разпознава ясно стиловете и жанровете
Умения	● Проектира светлинни картини в цвят с ясно разпределение на сценичното действие ● Проектира грундрис с всички промени по време на спектакъла ● Изработва мащабен макет със специфичната материалност на сценичното пространство ● Проектира нови идеи за осветителни приьоми и техники

ПРОЕКТ

Компетентности	● Изгражда цялостна визия и концепция на осветлението на спектакъл с всички компоненти
Резултат от учене 16.2	Проектира концепция на осветителната драматургия
Знания	● Описва действието на разказа ● Разбира конфликта и събитията от действията на героите ● Описва движението в сценичното пространство на декора и героите ● Обяснява причините за промените в осветлението
Умения	● Създава художествени проекти на осветлението с помощта на дигитален и аналогов осветителен макет ● Изработва проекти за осветлението на героите ● Разпознава спецификата на костюма и грима и предлага осветление за тях ● Осветява при движение на декор и актьори ● Проектира осветление при движение (танцов театър, балет и концерти)
Компетентности	● Създава осветление, специфично за нуждите на спектакъла
Резултат от учене 16.3	Прилага осветителни проекти в телевизия, кино и музей
Знания	● Посочва спецификите в пространствата на телевизионно студио, кино и музей ● Обяснява ролята на осветлението в тези пространства
Умения	● Проектира осветление за телевизия и разположения на осветителни тела ● Създава осветителни точки за осветяване на изложбени пространства с цел на внимание към нуждите на експоната ● Подрежда осветление за кино, като отлично разбира техническите изисквания на камерата
Компетентности	● Изгражда осветителни проекти за пространства със специфични изисквания
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: ● Анализира специфичните изисквания за различните жанрове и пространства Част по практика на професията: ● Създава художествени цветни проекти , грундриси и чертеж на осветлението, свързано с драматургичното действие
Средства за оценяване	Част по теория: ● Писмен изпит Част по практика: ● Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

ПРОЕКТ

ЕРУ 17	**Създаване на осветителна партитура (презентиране и защита на проект)**
Резултат от учене 17.1	Проектира схема на осветлението на спектакъла
Знания	● Познава сценичната механизация ● Познава основни принципи на разположение на осветителните тела на сцената ● Описва особености при изграждане на осветление в нетеатрални пространства ● Познава художествени изисквания при осветление на театър, кино, телевизия, музей и изложбени зали ● Назовава осветителни пултове и димери
Умения	● Подрежда прожектори в осветителни схеми и композиции ● Работи с осветителна техника и познава техническите параметри ● Работи с драматургия и с театралните принципи за промяна на действието
Компетентности	● Прилага принципите на театралната механизация и осветителна техника, и принципите за проектиране на представление
Резултат от учене 17.2	Познава в детайли осветителните схеми и композиции, предназначени за различни театрални пространства
Знания	● Познава специфичните характеристики на осветителната техника, необходима за реализирането на даден проект ● Разяснява неформалните връзки между драматургия, сценична механизация и светлина
Умения	● Анализира задължителните елементи на конструктивния чертеж и грундрис
Компетентности	● Самостоятелно планира и изработва схеми за разположението на осветителните тела на сцената, съобразени с драматургичните изисквания ● Показва висока компетентност при проектирането на схеми за цветно осветление
Резултат от учене 17.3	Публично презентира изработен макет и осветителна партитура
Знания	• Познава основни принципи при подбор и аранжиране на материалите за публично представяне • Обяснява значението и изпълнението проекта като средство за професионално израстване • Разглежда етични норми и правила при публично показване на авторски проекти

ПРОЕКТ

Умения	• Отговаря на въпроси, свързани с концепцията, избора на драматургичния материал и изпълнението • Защитава позицията си с аргументи, примери и визуални материали
Компетентности	• Обяснява принципите при създаване на осветителна партитура • Анализира пространственото решение и светлинната композиция и представя логика на свързване • Анализира задължителните елементи на конструктивния чертеж
Критерии за оценяване на ЕРУ:	Част по теория на професията: • Обяснява подхода за подготовка ,структуриране и изпълнение на проекта Част по практика на професията: • Разработва и спазва индивидуален план за комплексни действия, основан на самостоятелното взимане на решения в етапите и процеса на реализация
Средства за оценяване:	Част по теория: • Писмен изпит Част по практика: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

3.2.6. Специализирана професионална подготовка – Театрален, кино - телевизионен грим и перуки

ЕРУ 18	**Основни принципи при грима и перукерството. Стилизиране и поддръжка на коса. Лицево окосмяване.**
Резултат от учене 18.1	Познава характеристиките и взаимодействието на цветовете и структурата на косъма
Знания	• Познава техники за стилизиране, термо и химична обработка, монтаж на бради/мустаци и лицеви елементи • Познава основните правила и принципи при изработка на перукерски изделия
Умения	• Стилизира и поддържа прически/ перуки; изработва и монтира бради и лицеви елементи; извършва поддръжка след представления • Смесва и нанася правилно бои за коса според типа и структурата на косъма
Компетентности	• Осигурява естетика и функционалност на прическите и лицевите елементи през целия спектакъл/ снимачен ден • Прилага основните принципи на грима и перукерството в практическата работа

ПРОЕКТ

	● Комбинира знания за форма, структура и цвят при постигане на хармонична визия
Резултат от учене 18.2	Познава структурата на косата и основните типове коса
Знания	● Изброява основни видове техники за стилизиране / сешоар, преса, маши за перукерски изделия и др./ и правилната им поддръжка ● Прилага безопасни навици при използване на термоуреди и козметични продукти ● Познава растежни фази на косата
Умения	● Различава видовете структури на косъма и обработката им ● Определя и подбира подходящи продукти за грижа според структурата и типа коса ● Познава историята и изразните възможности на грима и косата
Компетентности	● Анализира спецификата за правилната стилизация и поддръжка на косъма ● Прилага знанията си за структурата на косъма при подстригване, боядисване и стилизиране ● Осигурява професионална грижа, съобразена с индивидуалните особености на клиента
Резултат от учене 18.3	Познава основните принципи при грима и перукерството
Знания	● Разпознава противопоказания и алергични реакции ● Познава основните форми на лицето и как те влияят върху избора на грим и прическа
Умения	● Различава типове кожа ● Подбира продукти и инструменти /четки, гъби, палитри/, съобразено с клиента ● Определя грима и прическата според повода и особеностите на клиента
Компетентности	● Обяснява правилно мерките за хигиенни норми ● Подбира правилни продукти спрямо типа кожа ● Показва креативност, естетическо мислене и отговорност при изпълнение на задачите
Резултат от учене 18.4	Познава основите на перукерството
Знания	● Познава особеностите на естествените и синтетичните коси ● Разпознава специфичните инструменти в перукерството ● Описва принципите за правилното прикрепяне на изкуствените допълнения
Умения	● Разграничава естествени и синтетични коси ● Подготвя и поддържа перуки, екстеншъни, перукерски

ПРОЕКТ

	допълнения ● Изпълнява базово персонализиране и стайлинг
Компетентности	● Осъществява основна поддръжка/ ремонт на перукерски изделия ● Консултира клиента за избор на цвят, дължина, плътност ● Подбира перуки, екстеншъни, перукерски допълнения по цвят, форма и дължина спрямо особеностите на клиента
Резултат от учене 18.5	Организира работния процес съобразно спецификата на перукерските особености
Знания	● Познава техники за стилизиране, термо и химична обработка, монтаж на бради/мустаци и лицеви елементи ● Познава основните принципи на организация и планиране на работното място в перукерството ● Описва различните етапи на работа – консултация, подбор, подготовка, поставяне, стилизиране, поддръжка
Умения	● Стилизира и поддържа, изработва и монтира бради и лицеви елементи ● Разпределя времето си ефективно при обслужване на клиенти
Компетентности	● Организира ефективно работното си място, като осигурява необходимите инструменти, материали и оборудване ● Осигурява естетика и функционалност на лицевите елементи през целия процес /спектакъл или снимачен ден/ ● Планира последователността на дейностите според вида перукерска услуга
Резултат от учене 18.6	Познава изискванията за качество
Знания	● Познава професионалните стандарти и критерии за качество и обслужване ● Познава правилния подбор на материали, инструменти и продукти
Умения	● Избира подходящи средства и технологии според целта на изработката ● Работи с инструменти и уреди по безопасен и ефективен начин ● Подготвя технически перукерски изделия според потребностите
Компетентности	● Използва технологични ресурси, съобразно с изискванията на реализация ● Контролира качеството на всеки етап от работния процес-подготовка, изпълнение и завършване ● Проявява отговорност, прецизност и внимание към детайла при всяка услуга
Резултат от учене 18.7	Прилага правила за безопасна и отговорна работа в работна и специфична среда

ПРОЕКТ

Знания	● Обяснява основните правила за безопасност в работна среда ● Описва варианти за съхранение и поддръжка на перукерските изделия ● Дефинира принципите на безопасност и отговорна работа за собственото си здраве, това на колегите и клиентите
Умения	● Организира работното си място така, че да избегне рискове ● Прилага правила за безопасност при работа с техника и различни материали ● Работи отговорно в изработката на изделията
Компетентности	● Осигурява безопасна и отговорна работа ● Поддържа правилно оборудването и материалите ● Проявява отговорност, внимание, дисциплина в работна среда
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: ● Осигурява персонализация на типа коса, спрямо клиента Част по практика на професията: ● Поставя правилно и стабилно перукерските изделия
Средства за оценяване:	Част по теория: ● Писмен изпит Част по практика: ● Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 19	**Проектиране на грим и прическа**
Резултат от учене 19.1	Анализира специфики за лицевите особености и видовете кожа
Знания	● Разпознава анатомични пропорции на лице и глава, видове кожа и коса, дерматологични особености и противопоказания ● Познава признаците, по които определя състоянието на кожата (влага, еластичност, тонус, чувствителност) ● Обяснява основните техники за корекция на лицеви особености чрез грим и прическа
Умения	● Оценява индивидуални особености и избира подходящи продукти и техники ● Прилага подходящи козметични продукти и материали според типа кожа ● Създава хармонична визия в съответствие с характера, стила и повода
Компетентности	● Осигурява безопасни и персонализирани решения спрямо здравословното състояние на клиента или актьора ● Извършва професионален анализ на лицето и кожата с цел проектиране на индивидуален грим и прическа ● Спазва професионалната етика и работа в екип с други специалисти (фризьори, гримьори, фотографи, стилисти)

ПРОЕКТ

Резултат от учене 19.2	Дефинира анатомични пропорции на лице и глава, видове кожа и коса, дерматологични особености и противопоказания
Знания	● Определя основните анатомични пропорции на лице и глава ● Разпознава видовете кожа и коса ● Разбира дерматологичните особености при естетични и козметични процедури
Умения	● Анализира и определя пропорциите на лице и глава ● Познава основните части и структура на черепа, мускулите на лицето ● Определя подходящи козметични процедури според типа кожа и коса
Компетентности	● Анализира и избира подходящи методи и средства ● Спазва санитарно- хигиенните и етични изисквания при работа в салони и сценична среда ● Извършва професионално работата на гримьор като гарантира безопасност, комфорт и качество на услугата
Резултат от учене 19.3	Разпознава гримьорски материали и общата им класификация
Знания	● Познава видовете гримьорски материали, инструменти, консумативи и професионалното им приложение ● Познава видове гримове, лепила, уплътнители, силикони и латекси; естествена и синтетична коса; пособия за перуки ● Познава съставите на продуктите и тяхното приложение
Умения	● Подбира и подготвя материали и инструменти; правилно съхранява и унищожава отпадъци; поддържа инвентар ● Спазва правилните пропорции на материалите и тяхното приложение ● Прилага техники за нанасяне на продукти с цел дълготрайност и естетически резултати
Компетентности	● Гарантира използване на подходящи материали и удължава техния ресурс чрез правилна поддръжка ● Прилага и работи самостоятелно, организира ефективно работния процес в професионална среда ● Подбира подходящи гримьорски и перукерски материали според типа кожа, коса, възрастови особености на клиента
Резултат от учене 19.4	Познава видове грим, перуки и материали в театралното изкуство
Знания	● Дефинира развитието на театралния грим и перуки ● Познава основни материали и продукти
Умения	● Изготвя базов и характерен сценичен грим ● Прилага техники за състаряване и преобразяване ● Адаптира грим и перуки според стила на постановката
Компетентности	● Изгражда сценичен образ чрез визуални средства

ПРОЕКТ

	● Подбира и оформя перуки, бради, мустаци и други елементи от сценичната визия, съответстващи с дадена епоха , характерни образи и персонажи ● Сътрудничи с гримьори, костюмографи, сценографи и режисьори
Резултат от учене 19.5	Разграничава характеристиките на исторически и жанрови визии
Знания	● Познава история на грима, прическите и костюма; разлики в изискванията за сцена, кино и телевизия. ● Познава основните исторически епохи и техните характерни стилове в грима, прическата и модата (Античност, Средновековие и др.) ● Разпознава принципите на художествената стилизация при реализация на исторически и жанрови визии
Умения	● Реализира исторически и жанрови визии; адаптира техники за сцена и за камера. ● Изработва идейни проекти за исторически и жанрови персонажи, използвайки визуални и текстови референции ● Прилага и подбира подходящи материали и техники за създаване на цялостна сценична визия
Компетентности	● Съобразява образа с жанра, епохата и техническите параметри на продукцията ● Демонстрира естетически усет, прецизност и внимание към детайла при създаване на историческа или жанрова визия ● Проявява творческо мислене и способност за адаптиране на класически стилове към съвременна интерпретация
Резултат от учене 19.6	Дефинира произхода на грима и перуките
Знания	● Познава грима и перуките в различните епохи и цивилизации / Египет, Гърция, Рим, Изтока и Европа/ ● Познава символиката и функциите на грима- ритуална, социална, естетическа, театрална ● Дефинира перуките като белег за социален статус, мода и художествен израз
Умения	● Разграничава исторически стилове ● Интерпретира културни и исторически символи чрез визия ● Прилага знанията при сценични задачи
Компетентности	● Извършва творческа адаптация на исторически знания в съвременните театър и кино
Резултат от учене 19.7	Познава особеностите на кино/ТВ грим
Знания	● Разграничава специфики на грим за камера: покритие, текстура, HD/4K ● Разграничава влиянието на камерата, светлината, цветовата

ПРОЕКТ

	температура и резолюцията върху възприемането на грима ● Познава професионалните продукти и материали, използвани в киното и телевизията
Умения	● Коригира грима за различни кадри спрямо осветление и камера ● Спазва правилата за работата в синхрон с актьорите и техническия екип, спазвайки графици и режисьорски изисквания
Компетентности	● Осигурява визуално качество през целия снимачен процес ● Поддържа професионална дисциплина и готовност за работа в динамична снимачна среда ● Използва подходящи продукти, които гарантират устойчивост и естествен вид пред камера
Резултат от учене 19.8	Познава основите на специалните ефекти в ТВ грима /състаряване, рани, белези, фантастични персонажи/
Знания	● Запознава се с видове материали за специални ефекти /латекс, силикон, специални гримове, лепила/ и тяхното предназначение ● Познава хигиенни изисквания и безопасност при работа със специални материали ● Познава спецификата на грима от влиянието на осветлението
Умения	● Прилага техники за състаряване, поставя правилно простетики ● Адаптира грима спрямо режисьорска задача, сценарий и жанр ● Прилага техники за бързи корекции по време на работа на терен
Компетентности	● Сътрудничи с режисьори, актьори, оператори и сценографи за постигани на цялостна художествена визия ● Създава професионална етика, безопасност и хигиенни стандарти при работа с актьори и материали ● Демонстрира креативност, внимание към детайла в условия на динамична снимачна и сценична среда
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: ● Демонстрира задълбочени знания за материали, техники и стилове в специалните ефекти Част по практика на професията: ● Осмисля връзката между спецификата на сценичното осветление и визията на грима
Средства за оценяване:	Част по теория: ● Писмен изпит Част по практика: ● Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 20	**Изработка и проби на различни видове перуки, треси, тупета**
Резултат от учене 20.1	Подбира необходимите материали за изработка

ПРОЕКТ

Знания	● Познава техники за стилизиране, термо и химична обработка, монтаж на перуки,треси, тупета ● Познава видове перуки: естествени, синтетични, смесени и театрални ● Изброява инструменти и технически средства за изработка и поддръжка на перуки
Умения	● Работи с инструменти и приспособления ● Прилага различни техники за закрепване на косъма към монтюрата- кнюпфане, плетене на треси и др ● Комбинира ръчна и машинна работа
Компетентности	● Демонстрира професионална компетентност в изработването на различни видове перуки ● Прилага творчески решения при създаване на модели и прически ● Професионално общува с клиенти, отчитайки техните нужди и предпочитания
Резултат от учене 20.2	Познава технологията за изработка на перукерски изделия
Знания	● Познава спецификата на пособията за изработка на вградени коси, опашки, плитки, бретони ● Обяснява етапите на техническа работа при изработка на перукерски изделия
Умения	● Борави с перукерски стативи, стойки, видове калъпи, станчета за треси, игли за кнюпфане, дарак, картеч и др. ● Борави с различни видове перукерски маши и нагреватели и уреди и пособия за фризиране ● Извършва подбор, сортиране, дезинфекция, боядисване на косите ● Взима правилни мерки и изработва кройки ● Прилага правилна техническа работа при изработка на опашки, бретони, тупета
Компетентности	● Оценява качеството на собствената си работа ● Работи самостоятелно и в екип, проявявайки отговорност и прецизност ● Спазва етичните и естетическите норми на професията
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: ● Демонстрира задълбочени знания за материали, техники и стилове на перукерските изделия Част по практика на професията: ● Изработва перукерско изделие
Средства за оценяване	Част по теория: ● Писмен изпит Част по практика: ● Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

ПРОЕКТ

ЕРУ 21	**Специални ефекти (SFX)**
Резултат от учене 21.1	Използва живописен, пластичен грим и специални ефекти
Знания	● Дефинира калъпи и материали (латекс, силикон, желатин), airbrush бои и техники ● Познава основните принципи на живописта и пластичните изкуства ● Познава въздействието на цветовете, формите, текстурите и светлината при изграждане на художествен образ
Умения	● Моделира и монтира простетики; създава рани, белези, стареене; прави airbrush и body painting за сцена/камера. ● Изработва пластични форми и елементи, съобразени със стила и концепцията на сценичната реализация ● Работи с разнообразни материали и техники, съчетавайки ги творчески
Компетентности	● Съчетава живописни, пластични и SFX в цялостната художествена концепция ● Прилага иновативни решения и работи с нови материали и технологии ● Проявява креативност и творческа организация
Резултат от учене 21.2	**Изграждана пластична композиция**
Знания	● Познава основните принципи на пластичната обемна композиция в пространството ● Познава изразните средства конструкция, пропорции, обем, динамика, контраст, симетрия, фактура ● Обяснява особеностите при работа с глина ● Познава технологията за отливане чрез гипсови калъпи
Умения	● Моделира релеф ● Моделира сложна обемна форма ● Моделира човешка глава и фигура от гипсов модел и натура
Компетентности	● Изработва сложна обемно пространствена композиция, използвайки изразните средства на пластичното изграждане ● Демонстрира професионална прецизност, внимание към детайла и естетически усет при моделирането на визуалния ефект
Резултат от учене 21.3	Работи с Airbrush и Body painting
Знания	● Познава техники на работа с Airbrush / преливки,сенки, контури, ефекти/ ● Познава видове повърхности /кожа, текстил, аксесоари/
Умения	● Подбира и подготвя правилно инструменти, бои и повърхности според проекта

ПРОЕКТ

	● Изгражда цялостна композиция върху човешкото тяло, съобразена с анатомията и движението ● Съчетава body painting с перука и аксесоари
Компетентности	● Следи модните тенденции в грима ● Представя професионално портфолио и се старае да се адаптира към тенденции в областта, в която работи
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: ● Демонстрира задълбочени знания за материали, техники и стилове в специалните ефекти, Airbrush и body painting Част по практика на професията: ● Осмисля връзката между спецификата на специалните ефекти, Airbrush и body painting
Средства за оценяване	Част по теория: ● Писмен изпит Част по практика: ● Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 22	**Аксесоар към грима и прическата чрез различни технологии**
Резултат от учене 22.1	Изработва мек аксесоар към грима и прическата /Яка/
Знания	● Описва конструктивните особености и изисквания към мек аксесоар към грима и прическата /Яка/ в зависимост от специфичната им употреба ● Познава използваните технологии за изработване на мек аксесоар към грима и прическата ● Познава материалите за изработване и моделиране на аксесоар ● Разпознава видове грундове, бои, лепила, пълнители , лакове ● Разпознава използваните инструменти за моделиране и декориране
Умения	● Работи с мащаби в процеса на проектирането ● Използва каширане, грундиране, лепене, декориране и патиниране ● Имитира различни материали ● Спазва технологичната последователност за изработване на аксесоар към грима и прическата /Яка/
Компетентности	● Изработва мек аксесоар към грима и прическата /Яка/ чрез използване на подходящи технологии, материали и инструменти
Резултат от учене 22.2	Изработва твърд аксесоар към грима и прическата /корона, диадема/
Знания	● Описва конструктивните особености и изисквания към твърд аксесоар в зависимост от специфичната му употреба ● Познава използваните технологии за изработване на твърд аксесоар към грима и прическата

ПРОЕКТ

	● Познава материалите за изработване и моделиране на твърд аксесоар. Работи със стиропор, мукава и разпенена гума/ Ева-фуум ● Разпознава видове грундове, бои, лепила, пълнители , лакове ● Разпознава използваните инструменти за моделиране и декориране
Умения	● Използва моделиране, шлайфане, каширане, грундиране, лепене, декориране и патиниране ● Имитира различни материали ● Спазва технологичната последователност за изработване на твърд аксесоар към грима и прическата
Компетентности	● Изработва твърд аксесоар към грима и прическата чрез използване на подходящи технологии, материали и инструменти
Резултат от учене 22.3	Изработва мек аксесоар за глава /шапка/
Знания	● Познава използваните технологии за изработване на шапка ● Познава материалите за изработване и моделиране на шапка ● Разпознава видове бои, лепила ● Разпознава използваните инструменти за моделиране и декориране ● Описва конструктивните особености и изисквания към шапка в зависимост от специфичната ѝ употреба
Умения	● Работи с мащаби в процеса на проектирането ● Използва моделиране, изрязване, каширане, грундиране, лепене, декориране и патиниране ● Имитира различни материали ● Спазва технологичната последователност за изработване на шапка към грима и прическата
Компетентности	● Изработва шапка чрез използване на подходящи технологии, материали и инструменти
Резултат от учене 22.4	Изработва аксесоар към грима и прическата със сложна конструкция /сценични крила/
Знания	● Познава използваните технологии за изработване на аксесоар със сложна конструкция ● Познава материалите за изработване и моделиране на сценични крила ● Разпознава видове, бои, лепила, лакове ● Разпознава използваните инструменти за моделиране и декориране ● Описва конструктивните особености и изисквания към сценичните крила в зависимост от специфичната им употреба
Умения	● Работи с мащаби в процеса на проектирането ● Използва моделиране, шлайфане, каширане, грундиране, лепене, декориране и патиниране

ПРОЕКТ

	● Изработва сложна конструкция от различни материали ● Имитира различни материали ● Спазва технологичната последователност за изработване на сценични крила
Компетентности	● Изработва обемна аксесоар към грима и прическата със сложна конструкция /сценични крила/ чрез използване на подходящи технологии, материали и инструменти
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: ● Обяснява различните технологии и етапи при изработване на обемен аксесоар към грима и прическата ● Разглежда приложението на използваните материали и инструменти ● Описва специфичните изисквания към обемния сценичен аксесоар в зависимост от специфичната му употреба Част по практика на професията: ● Избира необходимата технология, материали и инструменти за изработване на обемен аксесоар към грима и прическата ● Изработва сценичен аксесоар към грима и прическата, отговарящ на предварителен проект
Средства за оценяване:	Част по теория: ● Писмен изпит Част по практика: ● Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

3.2.7. Специализирана професионална подготовка - Театрална кукла

ЕРУ 23	**Въведение в историята, произхода и развитието на театралната кукла**
Резултат от учене 23.1	Познава компонентите на кукления спектакъл и спецификата на кукленото действие
Знания	● Проследява зараждането на куклено-театралното действие и развитието му през вековете ● Осъзнава връзката между визията и динамиката на театралната кукла ● Познава особеностите на съвременния куклен театър
Умения	● Съобразява се със спецификата на куклената сценография ● Прави исторически преглед на появата и развитието на театралната кукла ● Разчита етапите на изграждане на театрален продукт
Компетентности	● Презентира системите кукли според конструкцията им, обема и начина на водене

ПРОЕКТ

Резултат от учене 23.2	Познава историята на куклення театър в България
Знания	● Познава появата, традициите и съвременните школи в областта на куклення театър в България ● Разграничава етапите от еволюцията на българската театрална кукла ● Познава взаимоотношението актьор-кукла
Умения	● Прилага асоциативно мислене за създаване на оригинално решение ● Анализира драматургична основа за създаване на проект ● Използва визуални препратки при разработването на персонаж
Компетентности	● Използва понятийна система, характерна за куклено-театралната практика
Резултат от учене 23.3	Познава характеристиките на театралната кукла
Знания	● Познава възможностите на видовете кукли ● Дефинира характерните за кукленото изкуство художествени пластични изразни средства
Умения	● Класифицира видовете театрални кукли според начина им на водене ● Различава видовете театрални кукли според тяхната конструкция ● Спазва етапите на изграждане на театрален продукт
Компетентности	● Задълбочава знанията си за театралната кукла като самостоятелно художествено произведение и прилага основни типични художествени изразни средства
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: ● Обяснява понятийната система на куклената сценография ● Анализира видовете театрални кукли и формулира конструктивните им различия Част по практика на професията: ● Изготвя скици, технически чертеж и проект за театрална кукла ● Защитава проекта чрез обоснована аргументация и визуални примери
Средства за оценяване	Част по теория: писмен изпит Част по практика: изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 24	**Конструиране на куклата**
Резултат от учене 24.1	Анализира характера и поведението на персонаж с оглед на изграждането куклена конструкция
Знания	● Описва видовете свързвания, приложими в театралната практика ● Познава технологичните особености при сглобяване на театрални

ПРОЕКТ

	кукли в съответствие с изискванията за трайност и здравина
Умения	• Съобразява изходните материали, инструменти и начина им на използване • Чертае видовете свързвания, приложими в театралната практика • Прилага възможностите за конструктивно свързване на различните материали, използвани при изработването на различни видове театрални кукли • Осъзнава и прилага необходимостта от максимална прецизност, здравина и осигуряване на комфорт
Компетентности	• Съблюдава съображенията за създаване на условие за безопасен актьорски труд /във взаимоотношението актьор-кукла/
Резултат от учене 24.2	Развива конструктивно мислене
Знания	• Описва инструментите за работа с дърво и метал • Разграничава типовете ставни връзки
Умения	• Вгражда система от шнурове в кухина на мек материал като спазва технологичните изисквания • Чертае видовете свързвания, приложими в театралната практика • Осъществява меки сглобки от ремък, плоска кожа, дървени втулки, текстилна панта • Вгражда твърди осеви сглобки в обеми от твърд и мек материал • Обработва стави и ставни повърхности • Спазва последователността на сглобяването
Компетентности	• Прилага най-често срещаните прийоми, способи и начини за осъществяване на куклена конструкция
Резултат от учене 24.3	Задълбочава знанията за динамичните възможности на куклените системи
Знания	• Познава функционирането на различните видове водачи
Умения	• Изработва от дърво крайници, като прави избор за вида свързване в лакътната и колянната става, което не позволява сгъване в противоположната посока • Чертае видовете тазобедрени стави и избира най-адаптивната към конкретния вид кукла • Конструира тяло с дървена сърцевина и крайници и каширани доработки от скулптиран стиропор • Утежнява стъпалата с необходимото количество олово • Вгражда бобчета с ушенца за навързване на конци в съответните точки в тялото и крайниците на куклата • Изработва и монтира Г-образен водач с подвижна перка за крака
Компетентности	• Владее стъпките за изработка на тяло с дървена сърцевина и каширани доработки от скулптиран стиропор
Резултат от учене 24.4	Изработва системи за отваряне и затваряне на очи и уста в куха куклена глава

ПРОЕКТ

Знания	• Обяснява технологията за отливане на отварящ се калъп, изваждането и затварянето на кашимента
Умения	• Съблюдава специфичната лицева пластика и спазва конструктивните условия, даващи възможност за вграждане на система за движение на очите при изработването на чертежите • Изработва действаща система, съобразена с конструктивните и технологични норми, и я вгражда в куха куклена глава • Изпълнява всички следващи етапи на дообработка – конструктивно свързва на двете части на главата, довършва работите по нея, сглобява я към тялото, монтира дистанционен водач и приспособления за командване на очите прикрепени към водача
Компетентности	• Предлага решения за изработване на системи за отваряне и затваряне на очи и уста в куха куклена глава
Резултат от учене 24.5	Анализира технически чертеж на театрална кукла
Знания	• Познава основните елементи на техническия чертеж • Разглежда методите за изобразяване на детайлирането – изгледи, разрези и сечения, изнесени елементи, графични означения на материалите • Познава основните правила за нанасяне на размери • Разчита означаванията за съединения със свързващи елементи
Умения	• Анализира съществуващи схеми, чертежи, скици, проекти и макети и идентифицира конструктивни константи • Използва чужд език при проучване на чуждестранни източници, визуални тенденции и културни особености • Разработва технически чертеж на театрална кукла • Работи с мащаб
Компетентности	• Познава в пълнота процеса на разработване на технически документ
Резултат от учене 24.6	Създава технически чертеж на театрална кукла
Знания	• Разглежда съставните елементи на цветния проект – цветова палитра, материалност, декоративни мотиви • Обяснява ролята на визуалната консистентност • Посочва добри практики при изграждане на цветен проект на театрална кукла
Умения	• Разработва визуално въздействащ цветен проект, съответстващ на характера на избрания куклен персонаж • Създава и прилага цветни мостри (цветови палитри, текстури, мостри плат, декоративни елементи) • Организира визуалните елементи в ръководство за изпълнение

ПРОЕКТ

Компетентности	● Изгражда визуална система, подпомагаща следващите етапи при изпълнението на театралната кукла
Резултат от учене 24.7	Създава цветен проект на театрална кукла
Знания	● Разглежда съставните елементи на цветния проект – цветова палитра, материалност, декоративни мотиви ● Обяснява ролята на визуалната консистентност ● Посочва добри практики при изграждане на цветен проект на театрална кукла
Умения	● Разработва визуално въздействащ цветен проект, съответстващ на характера на избрания куклен персонаж ● Създава и прилага цветни мостри (цветови палитри, текстури, мостри плат, декоративни елементи) ● Организира визуалните елементи в ръководство за изпълнение
Компетентности	● Изгражда визуална система, подпомагаща следващите етапи при изпълнението на театралната кукла
Резултат от учене 24.8	Анализира концепции като пропорция и диспропорция; симетрия и асиметрия; хипербола; гротеска; знак
Знания	● Разграничава видове естетически концепции и техните проявления ● Описва основни принципи на деформация на формата при театралната кукла ● Посочва използвани принципи на деформация при съществуващи схеми, чертежи, скици, проекти и макети
Умения	● Анализира функционалните и конструктивни изисквания, съпътстващи различните видове деформация ● Създава логическа йерархия върху формите със засилена деформация и останалите в конструкцията на куклата
Компетентности	● Изгражда концепция за куклен персонаж
Резултат от учене 24.9	Създава концептуален проект на кукла с фокус върху стилизацията на образа
Знания	● Обяснява смисъла на опростяването на формите в процеса на проектиране ● Описва добри практики при стилизиране на сложни форми ● Посочва използвани принципи на стилизация при съществуващи схеми, чертежи, скици, проекти и макети
Умения	● Анализира функционалните и конструктивни изисквания, съпътстващи различните видове стилизация ● Прилага принципите на стилизация в еднаква степен върху различните елементи от конструкцията на куклата
Компетентности	● Представя проект, показващ овладяването на избран стилизационен похват

ПРОЕКТ

Резултат от учене 24.10	Създава концептуален проект на кукла с преувеличена визуална деформация с цел засилване въздействието върху зрителя
Знания	● Анализира символното значение на преувеличението на основни части на тялото ● Описва начини за създаване силно визуално въздействие ● Обяснява символното значение на използването на цветовата палитра при създаването на куклен персонаж
Умения	● Изгражда връзки между различни похвати за изразяване на състояние и характер ● Изпробва различни цветови комбинации за създаване на определено визуално въздействие
Компетентности	● Представя проект, който показва овладяването на различни пластични изразни средства
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: ● Обяснява концепции като пропорция и диспропорция, симетрия и асиметрия, хипербола, гротеска, знак ● Обяснява принципите на изграждане на куклена конструкция ● Анализира конструктивни елементи и представя логика на свързване ● Анализира задължителните елементи на конструктивния чертеж ● Обосновава избор на цветови решения при създаване на проект Част по практика на професията: ● Изработва проект за театрална кукла с преувеличена визуална експресия ● Създава технически чертеж и цветен проект на посочен вид театрална кукла ● Скулптира елемент от куклена конструкция по зададено задание
Средства за оценяване:	Част по теория: ● Писмен изпит Част по практика: ● Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 25	**Овладяване на различни техники за скулптиране и моделиране**
Резултат от учене 25.1	Скулптира куклени елементи от стиропор и фибран с помощта на макетен нож
Знания	● Посочва разликите в начина на обработка на различните плътности експандиран и екструдиран полистирол ● Посочва кое лепило е подходящо за свързване на елементи от експандиран и екструдиран полистирол и кое трябва да се избягва ● Описва безопасните условия на труд за работа с режещи пластини

ПРОЕКТ

Умения	• Избира подходящ размер острие според размера и пластиката на скулптирания елемент • Избира материал с подходяща плътност според размера и сложността на скулптирания елемент • Прехвърля прецизно изображението на скулптирания елемент от техническия чертеж върху избрания материал • Анализира как да манипулира пластиката на скулптирания елемент за да се доближи максимално до двуизмерния чертеж
Компетентности	• Скулптира куклени елементи от стиропор и фибран, отговарящи на зададени технически параметри
Резултат от учене 25.2	Скулптира куклени елементи от дунапрен с помощта на ножица
Знания	• Изброява основни инструменти за работа с дунапрен – ножица, макетен нож, едра шкурка, дремел • Обяснява разликата между различните плътности дунапрен в контекста на начина на обработка и пластичните му възможности • Обосновава се какво лепило да използва за свързването на отделни елементи от дунапрен
Умения	• Избира материал с подходяща плътност и дебелина според размера и сложността на скулптирания елемент • Разработва кройки с необходимата форма при работа с листов дунапрен • Комбинира използването на различни инструменти за постигане на желания резултат
Компетентности	• Скулптира куклени елементи от дунапрен отговарящи на зададени технически параметри
Резултат от учене 25.3:	Скулптира куклени крайници от дърво с помощта на длето
Знания	• Познава свойствата на основните видове дървесина • Посочва качествата на меката и твърдата дървесина • Обосновава се защо липовата дървесина е най-подходяща за направата на куклени елементи
Умения	• Използва инструменти като длето, макетен нож, пила • Използва дремел за фина обработка на детайли от дърво • Използва шкурка за дообработка на скулптираните елементи
Компетентности	• Създава симетрични и добре напаснати в ставите куклени крайници, отговарящи на зададени технически параметри
Резултат от учене 25.4	Изгражда пластична композиция
Знания	• Познава основните принципи на пластичната обемна композиция в пространството • Познава изразните средства, конструкция, пропорции, обем, динамика, контраст, симетрия, фактура

ПРОЕКТ

	● Обяснява особеностите при работа с глина ● Познава технологията за отливане на гипсови калъпи
Умения	● Моделира релеф ● Моделира сложна обемна форма ● Моделира човешка глава и фигура от гипсов модел и натура
Компетентности	● Изработва сложна обемно пространствена композиция, използвайки изразните средства на пластичното изграждане
Резултат от учене 25.5	Моделира глава от глина, на която лее гипсов калъп за създаване на кашимент
Знания	● Посочва технологичните особености при работата с глина ● Съблюдава изискванията за изграждане на лицевата пластика при скулптирането на глава с движещи се очи ● Обяснява технологичните стъпки при бъркане на гипсова смес ● Описва процеса на подготовка на гипсовия калъп за създаването на кашимент
Умения	● Използва подходящи инструменти за скулптиране с глина ● Съхранява изградения обем по време на работа до момента за отливането на гипсовия калъп ● Спазва технологичните стъпки при създаване на гипсов калъп ● Организира и наименува отделните части на готовия гипсов калъп
Компетентности	● Създава гипсов калъп за кашимент на глава с движещи се очи
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: ● Познава и описва материали, инструменти и пособия, типични за реализирането на театрална кукла в материал ● Познава и описва основни и специфични технологии за реализирането на театрална кукла като визия и конструкция Част по практика на професията: ● Създава технически чертеж и цветен проект на посочен вид театрална кукла ● Скулптира елемент от куклена конструкция по зададено задание
Средства за оценяване	Част по теория: ● Писмен изпит Част по практика: ● Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 26	**Техники на работа с мек и твърд материал /дунапрен, стиропор/**
Резултат от учене 26.1	Подготвя конструкция за мека кукла с ефект от дунапрен
Знания	● Разглежда основните елементи на куклата от дунапрен – тяло, глава, крайници

ПРОЕКТ

	• Обяснява разликите при начините на свързване на елементи от мек и твърд материал • Описва стъпките при създаване на конструкция на куклено тяло от дунапрен
Умения	• Предлага и изработва технологични схеми на мека и твърда клапа за отваряне и затваряне на уста и ги спазва стриктно при изпълнението им в материал • Скулптира мек материал • Създава обеми от листов дунапрен • Усвоява процесите на дообработване на меките форми и покриването им с текстилен материал /трико/
Компетентности	• Владее основни и специфични технологии за реализиране в материал на мека кукла
Резултат от учене 26.2	Конструира кукла от твърди обеми
Знания	• Обяснява възможността за използване на готови форми и функционалното им вписване в куклената система • Познава терминология на чужд език, свързана с куклоконструирането
Умения	• Прилага технологична последователност при обработка на твърдите обеми • Кашира обемите, скулптирани от фибран и стиропор с готова хартиена каша или късове хартия и тапетно лепило • Създава конструкция на потъващ врат • Използва чужд език при справки с чуждоезични издания в областта на куклено театрално изкуство
Компетентности	• Владее основни и специфични технологии за реализиране в материал на кукла от твърди обеми и готови форми
Резултат от учене 26.3	Изпълнява в материал куклен костюм по зададен проект
Знания	• Изброява задължителните елементи, от които е съставен костюма на куклата • Обяснява функциите на специфичните изисквания при създаването на куклення костюм • Разглежда характерните особености на костюма през вековете
Умения	• Създава специфични кройки от хартия по изработено и сглобено вече куклено тяло • Сглобява скроените парчета плат с помощта на шевна машина или на ръка • Добавя копчета, дантели, ширити и други декоративни елементи
Компетентности	• Владее основни и специфични технологии за реализиране на куклен костюм в материал
Резултат от учене 26.4	Свободно съчетава твърди и меки материали

ПРОЕКТ

Знания	● Описва стандартите за свързване на твърди и меки елементи ● Разграничава визуалната, технологична и поведенческа специфика на различните видове материали ● Посочва правила за съвместимост на твърди и меки обеми
Умения	● Съчетава обеми с различна материалност за постигане на максимален визуален ефект ● Проявява творческо мислене, изобретателност и комбинативност
Компетентности	● Владее основни и специфични технологии за реализиране в материал на театрална кукла като визия и конструкция
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: ● Обяснява принципи и методи за обработка на стиропор ● Обяснява принципи и методи за обработка на елементи от дърво ● Обяснява принципи и методи за обработка на дунапрен ● Описва принципа на работа на клапата за уста ● Обосновава избор на материали за създаването на мека и твърда клапа за уста Част по практика на професията: ● Изработва детайл, изискващ изпълнение в различни материали и технологии
Средства за оценяване:	Част по теория: ● Писмен изпит Част по практика: ● Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 27	**Реализация на сценичен продукт**
Резултат от учене 27.1	Изготвя теоретична обосновка, графичен и цветен проект, чертежи и технологична документация
Знания	● Анализира конструктивните прилики и разлики при изграждането на традиционните куклени системи ● Разглежда пластичните и поведенчески възможности на куклата тип марионетка и ги прилага при конструирането й ● Описва етапите на подготовка – разработване на персонаж, избор на материали, технологични стъпки при изпълнението на куклата, изработване на водач, монтиране на водача към куклата
Умения	● Подбира подходящи визуални и текстови материали, свързани с разработването на персонажа ● Структурира теоретичната си обосновка ● Създава графичен и цветен проект
Компетентности	● Изготвя сложна технологична документация
Резултат от учене 27.2:	Изпълнява кукла марионетка в материал
Знания	● Разграничава пластичните й и конструктивни характеристики на куклата марионетка в сравнение с други видове кукли

ПРОЕКТ

	● Анализира поведенческите възможности на куклата марионетка ● Описва технологичните стъпки на създаване на кукла марионетка
Умения	● Усъвършенства способността си за скулптиране на обеми от стандартни и нестандартни материали ● Прилага задължителните условия за постигане на убедително движение на куклата в сценичното пространство ● Демонстрира развит вкус и високи критерии при избора на материали, обезпечаващи визията на театралната кукла
Компетентности	● Изпълнява кукла марионетка в материал
Резултат от учене 27.3:	Изработва водач и навързва куклата за него
Знания	● Познава видовете водачи и начина на тяхната изработка ● Наясно е как да снеме разстоянията между подвижните елементи на куклата и да ги прехвърли към съответните точки на водача
Умения	● Изработва хоризонтален или вертикален водач за кукла марионетка ● Монтира бобчета в тялото на марионетката на местата за свързване към водача ● Навързва конците, прехвърлящи движението от водача към куклата
Компетентности	● Навързва и балансира кукла марионетка
Резултат от учене 27.4:	Публично презентира изпълнението на кукла марионетка в материал
Знания	● Описва основни принципи за подбор и подреждане на визуални материали за публични представяне ● Обяснява значението на изпълнението на проект в материал като средство за професионално израстване ● Разглежда етични норми и правила при публично показване на авторски проекти
Умения	● Отговаря на въпроси, свързани с концепцията, избора на материали и изпълнението ● Защитава позицията си с аргументи, примери и визуални материали
Компетентности	● Защитава проекта си аргументирано
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: ● Обяснява подхода за подготовка и структуриране на работата по изпълнение в материал на кукла марионетка Част по практика на професията: ● Разработва и спазва индивидуален план за комплексни действия, основан на самостоятелното взимане на решения в етапите и процеса на реализация на кукла марионетка

ПРОЕКТ

Средства за оценяване:	Част по теория: ● Писмен изпит Част по практика: ● Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

3.2.8. Специализирана професионална подготовка – Сценичен костюм

ЕРУ 28	**Историческо развитие на костюмите, жанрово, функционално разнообразие**
Резултат от учене 28.1:	Познава характеристиката и развитието на граждански, военни и религиозни костюми в историята на човечеството
Знания	● Разграничава отделните историческите периоди ● Разбира характеристиката и ролята на граждански, военен, национален и съвремен костюм ● Познава орнаментиката, характерната цветова гама, аксесоарите и допълненията към историческите костюми
Умения	● Анализира промените в конструкциите и кройките на отделните исторически периоди ● Разграничава материи, познава начина и от какво и как са изработени костюмите през вековете ● Разграничава цветове и фактури ● Извършва самостоятелно проучване от албуми, книги, справочници и интернет
Компетентности	● Класифицира от кой период и от къде са дадени костюми
Резултат от учене 28.2	Познава жанровите и стиловите характеристики на сценичните произведения или драматургия
Знания	● Разграничава жанровото направление на спектаклите /балет, опера, мюзикъл, кино или театър/ ● Установява връзки между сценографските проекта и начина, по който костюмът трябва да обслужва конкретния образ ● Познава изискванията към функциите на костюмите ● Анализира творческото виждане на костюмографа
Умения	● Съобразява необходимостта от свободно движение или пък търсено затруднение в движението на актьора в сценичния костюм ● Подбира подходящи материи, според разтегливост, лъскавина, ефирност или други характеристики ● Намира информация за специфични кройки ● Извършва самостоятелно проучване в търговската мрежа, албуми, книги, справочници и интернет
Компетентности	● Подбира и съчетава подходящи материи за конкретната задача

Резултат от учене 28.3	Отличава и познава орнаментиката, украсите и аксесоарите в стилов план.
Знания	● Познава видовете композиции – фриз, кръгова и др. на орнаментите ● Разграничава цветовите характеристики и стиловите различия на отделните периоди и на различните народи
Умения	● Стилизира растителни, геометрични или животински форми ● Изготвя план за етапите на изработване ● Намира информация за подходящите материи и специфични кройки ● Обсъжда със сценографа начина на изработване
Компетентности	● Изработва качествено заготовките за бъдещите орнаменти
Резултат от учене 28.4	Изработва орнаменти чрез рисунка, щампи, бродерия или апликации. Предварителна обработка на текстилните материи. Цветово тониране или патиниране на готовите сценични костюми.
Знания	● Разбира как се работи с различни мащаби ● Познава видовете текстилни бои и работата с тях ● Разпознава пигментите за видове текстилни тъкани
Умения	● Имитира различни материали, като метал или състаряване на материи ● Владее компютърни програми като Photoshop, Coreldraw, Illustrator и др. графични програми ● Използва режещ плотер ● Разработва различни шаблони, работи със специфични инструменти, като мащабни линии, кривки, макетни ножчета и др. ● Работи с пигменти и оборудване за боядисване на тъкани ● Демонстрира работа с шаблони, паус, индига, милиметрова хартия ● Изработва и изрязва форми, орнаменти от различни материали на компютърен плотер ● Постига ефекти на различни материали върху текстилните или други материали
Компетентности	● Изработва орнаменти или украси, боядисва тъкани и патинира готовите сценични костюми
Резултат от учене 28.5	Изработва украсителни детайли чрез бродерии и апликации. Тъкани мотиви и части от сценичния костюм
Знания	● Познава видовете прежди, конци, маниста, камъни или други материали, подходящи за ръчна или машина бродерия

	● Разпознава пособията като гергеф или пък различните текстилни основи ● Разбира устройството и работата с вертикален или хоризонтален стан ● Познава работата с 3D принтер
Умения	● Бродира ръчно или машинно платки - за корсети или други елементи за украса ● Работи с пигменти и оборудване за боядисване на тъкани ● Тъче с различни основи, прежди или други влакна ● Изработва елементи с помощта на 3D принтер
Компетентности	● Изработва специфични детайли и елементи към сценичния костюм
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: ● Описва развитието костюмите през вековете ● Обяснява видовете орнаменти, апликации, бродерии ● Обяснява етапите на работа с пигменти и текстилни бои ● Познава работата със видове тъкачни станове Част по практика на професията: ● Изработва детайл, изискващ изпълнение в различни материали и технологии
Средства за оценяване	Част по теория: ● Писмен изпит Част по практика: ● Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 29	**Изработване на мъжки или дамски корсет, сценични костюми с кринолини, паниета, поддържащи конструкции и мъжки видове панталони**
Резултат от учене 29.1	Снема размери от човешко тяло и изработва кройки
Знания	● Познава анатомията на човешкото тяло ● Разчита абревиатури на мерките в обем, вертикал и хоризонтал ● Описва ролята на съотношенията на отделните обеми
Умения	● Изработва меки или твърди конструкции за постигане на обем и деформации ● Моделира форми чрез свивки или наддавания, за да постигне нужната форма от дунапрен ● Използва банели с метална нишка, силиконови или тези с възможности за пришиване
Компетентности	● Изработва кройки на основни детайли и допълнителните елементи

Резултат от учене 29.2	Изработва мъжки или дамски корсет
Знания	● Разчита основана мрежа на раменни изделия ● Познава пропорционални изчисления ● Показва измененията на кройката в зависимост от епохата ● Обяснява кои материали ще използва, за да изработи изделието
Умения	● Умее да изработи кройка в мащаб 1:1 ● Познава последователността за изработване на корсета
Компетентности	● Шие правилно и последователно изделието
Резултат от учене 29.3	Изработва сценични костюми с кринолини, паниета, поддържащи конструкции
Знания	● Познава видове банели ● Разграничава помощни материали, определящи обема на изделието
Умения	● Изработва видовете обеми ● Съчетава различни материали
Компетентности	● Изработва правилно поясната част от костюма
Резултат от учене 29.4	Изработва мъжки панталони и буфове
Знания	● Разпознава детайлите на дрехата ● Обяснява как се контрира буфа
Умения	● Свързва правило елементите, характеризиращи епохата
Компетентности	● Изработва качествено видове мъжки панталони
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: ● Описва цялостната визия на костюма ● Обяснява принципи и методи за обработка на текстил и видовете банели Част по практика на професията: ● Изработва костюм с обеми в епоха
Средства за оценяване:	Част по теория: ● Писмен изпит Част по практика: ● Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 30	**Твърди и меки пластични орнаменти**
Резултат от учене 30.1	Изпълнява част или детайл с твърд пластичен орнамент
Знания	● Познава материали като стиропор, кожа, метал ● Познава материали за каширане и видове лепила и изолации

	● Описва етапите на работа
Умения	● Скулптира стиропорени детайли ● Моделира детайли от глина или пластилин и изработва калъпи ● Прави хартиени каши за бъдещите детайли
Компетентности	● Изработва качествено твърди пластични детайли
Резултат от учене 30.2:	**Изгражда пластична композиция**
Знания	● Познава основните принципи на пластичната обемна композиция в пространството ● Познава изразните средства конструкция, пропорции, обем, динамика, контраст, симетрия, фактура ● Обяснява особеностите при работа с глина ● Познава технологията за отливане на гипсови калъпи
Умения	● Моделира релеф ● Моделира сложна обемна форма ● Моделира човешка глава и фигура от гипсов модел и натура
Компетентности	● Изработва сложна обемно пространствена композиция, използвайки изразните средства на пластичното изграждане
Резултат от учене 30.3	Изпълнява част от костюм или детайл с мек пластичен орнамент
Знания	● Познава характеристиката и възможностите за пластика на дунапрен, вати и ли други меки материали ● Разбира принципите на свивките и наддавките и знае как да изгради обем
Умения	● Преценява с какво има нужда да се обработи основната материя, с цел втвърдяване, подлепване или постигане на търсени допълнителни свойства ● Работи с необходимите технологии и пособия ● Информира се за новости в конкретната индустрията
Компетентности	● Изработва качествено детайли с мека пластика
Резултат от учене 30.4	Работи с подходящите цветове и видове материи според сценичното осветление
Знания	● Познава свойствата на цветовете и взаимодействието им ● Познава плътност и прозрачност на материите; фактурни и релефни материали; цвят и светлина ● Сравнява как реагират отделните фактури и патини на сценичното осветление
Умения	● Прилага наученото за цветове и гами ● Наблюдава кои материи поглъщат, отразяват светлината ● Взема участие в подбора на материалите

ЕКТ

Компетентности	● Подбира и работи с подходящите цветове и видове материи според сценичното осветление
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: ● Описва обосновано влиянието на осветлението върху костюма Част по практика на професията: ● Изработва детайл, съобразен с конкретно осветление
Средства за оценяване:	Част по теория: ● Писмен изпит Част по практика: ● Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 31	**Оборудване на шивашко ателие**
Резултат от учене 31.1	Борави с техниката и оборудването на шивашко ателие
Знания	● Познава видовете шевни машини – грайферни и верижни ● Описва гладачната техника и преса за подлепване ● Познава приспособленията за навиване на конци –конуси и калерки ● Разграничава режещите инструменти – електрическа ножица,ръчни ножици, клъцки, порилки и други
Умения	● Работи с цялото оборудване на машинния парк ● Създава макети и конструкции с помощта на видове шивашки манекени
Компетентности	● Борави ефективно с машинния парк и оборудване в ателието
Резултат от учене 31.2	Използва видове ръчни и машинни бодове
Знания	● Различава бод, бодов ред и машинен шев ● Разбира приложението на машинния шев спрямо вида на материята
Умения	● Работи с видовете временни ръчни бодове ● Създава чрез бодове определен детайл
Компетентности	● Сглобява качествено видовете детайли в определен модел
Резултат от учене 31.3	Борави с набора от чертожни инструменти и креди
Знания	● Познава линеали, кривки, мащабни линийки и други ● Описва етапите на работа и нужните машини и оборудване
Умения	● Композира малките детайли в площта на основния ● Чертае сложната форма на детайла
Компетентности	● Използва скицата на сценичния костюм като възможност да го изгради в обем

ЕРК

Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: ● Описва цялото оборудване на шивашко ателие Част по практика на професията: ● Изпълнява визуални задачи с приложени конструктивни принципи за обем и структура ● Използва скици за визуализиране на идеята на цялостния сценичен костюм
Средства за оценяване:	Част по теория: ● Писмен изпит Част по практика: ● Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 32	**Характерен сценичен костюм, обвързан с драматургично произведение**
Резултат от учене 32.1	Работи с драматургичен текст и характеризира герой
Знания	● Анализира пиеса или авторски текст ● Характеризира драматургичния герой
Умения	● Подбира подходящи основни и помощни материали свързани с разработването на сценичния костюм ● Структурира теоретичната си обосновка ● Създава графичен и цветен проект ● Оформя спецификация на сценичен костюм
Компетентности	● Изготвя папка с етапи, използвани техники и материали
Резултат от учене 32.2	Анализира и разчита частите на костюма
Знания	● Разграничава отделните елементи, съставящи костюма ● Изработва технологични скици и кройки ● Описва технологичните стъпки на създаване на характерния сценичен костюм
Умения	● Усъвършенства способността си за изграждане на сценичен образ чрез костюма ● Представя етапите на изработването на костюма в писмен вид и чрез снимков материал
Компетентности	● Демонстрира развит вкус и високи критерии при избора на материали и отношение към цветовите композиции при изработването на костюма
Критерии за оценяване на ЕРУ:	Част по теория на професията: ● Обяснява подхода за подготовка и структуриране на работата по изпълнение в материал на сценичен костюм Част по практика на професията: ● Разработва и спазва индивидуален план за комплексни

ПРОЕКТ

	действия, основан на самостоятелното взимане на решения в етапите и процеса на реализация на сценичния костюм.
Средства за оценяване:	Част по теория: ● Писмен изпит Част по практика: ● Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

4. Съвкупност от единици резултати от учене, които формират придобиването на квалификация по част от професията „Оформление на сценична среда (театрален, кино и телевизионен декор, художествено осветление за театър, кино и телевизия, театрален, кинотелевизионен грим и перуки, театрална кукла, сценичен костюм)“

Степен на професионална квалификация	Ниво по ЕКР/НКР	ЕРУ № … от списъка по т. 3.1. (мин. 3 броя ЕРУ, поне 1 ЕРУ е от специфичната ПП)
III	**4**	неприложимо

5. Изисквания към материалната база

5.1. Изисквания към кабинетите за обучение по теория на професията – характеристики, обзавеждане, оборудване, софтуер.

Обучението по теория се провежда в учебен кабинет или специализирана зала, оборудвана с индивидуално работно място за всеки обучаван – работна маса и стол, както и с работно място за преподавателя. Залата включва учебна дъска (бяла или черна), мултимедиен проектор и екран, аудио-визуална техника, компютри с достъп до интернет и инсталирани програмни продукти. За ефективното преподаване се използват също информационни табла, учебни видеофилми, справочна литература и специализирани визуални материали. Поради спецификата на професията и бързо променящите се условия, ако липсват утвърдени учебници по дисциплината, следва да се използват на онлайн ресурси и адаптирани авторски материали.

5.2. Изисквания към учебната база за обучение по практика на професията – характеристики, обзавеждане, оборудване, софтуер.

Практическото обучение се провежда в специализирани учебни кабинети, ателиета и работилници, в която всяко работно място е оборудвано с подходящи столове и работни маси. Необходими са:

- Работни ателиета по **Театрален, кино и телевизионен декор**, обзаведени с необходимата за специалността техника и инструменти, необходимите режещи и формообразуващи елементи.

- Работни ателиета по **Художествено осветление за театър, кино и телевизия,** обзаведени с

ПРОЕКТ

необходимата за специалността техника и инструменти.

- Студио, обзаведено с осветителен пулт с осветителни тела и озвучителен пулт с висококачествени озвучителни тела; необходимите изправни димери, цветни филтри, микрофони, рефлектори, машини за специални ефекти, мащабна макетна кутия.

- Работни ателиета по **Театрален, кино- телевизионен грим и перуки**, обзаведени с необходимата за специалността техника и инструменти, дезинфекциращи уреди, измивни вани, стойки за перуки , огледала, специализирано осветление. Следва да са налични комплекти сешоари, преси, перукерски калъпи, станчета, специални столове за грим.

- Работни ателиета по **Театрална кукла**, обзаведени с необходимата за специалността техника и инструменти. Следва да са налични професионални шевни и оверлог машини, режещи и формообразуващи елементи.

- Работни ателиета по **Сценичен костюм**, обзаведени с необходимата за специалността техника и инструменти, шевни машини, оверлог машини, грайферни и верижни машини.

- Работно ателие, оборудвано 3D принтер, режещ плотер, компютър и съответния софтуер.

Учебната база следва да отговаря на изискванията за безопасност, ергономия, технологични процеси, визуален комфорт и съвременни методически насоки, гарантиращи оптимална среда за усвояване на знания и практически умения по професията.

6. Изисквания към обучаващите

Право да преподават по теория и практика на професията „Оформление на сценична среда (театрален, кино и телевизионен декор, художествено осветление за театър, кино и телевизия, театрален, кинотелевизионен грим и перуки, театрална кукла, сценичен костюм)“ имат лица с висше образование и образователно-квалификационна степен „магистър“ или „бакалавър“ по специалности от професионални направления „Теория на изкуствата“ и „Изобразително изкуство“ от областта на висше образование „Изкуства“ от Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, приет с Постановление 125 от 2002 г. на Министерския съвет (ДВ, бр. 64 от 2002 г.), съответстващи на професията.

Учителска длъжност по учебен предмет или модул от професионалната подготовка може да се заема и от лица със завършено висше образование по съответната специалност и без професионална квалификация „учител“.

По учебен предмет или модул от професионалната подготовка, за който няма съответно професионално направление в Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, могат да преподават лица без висше образование и без придобита професионална квалификация "учител", ако са придобили съответната професионална квалификация при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение.

Препоръчително е на всеки три години обучаващите да преминават курс за актуализиране на професионалните си знания, умения и компетентности.

ПРОЕКТ